

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI
VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE ÖĞRETMENLERİN
KULLANDIKLARI BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİNE İLİŞKİN
SINIF ÖĞRETMENİ GÖRÜŞLERİ**

Ferhat ÖZLÜ

Denizli-2020

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI
VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İSTENMEYEN ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARI VE ÖĞRETMENLERİN
KULLANDIKLARI BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİNE İLİŞKİN
SINIF ÖĞRETMENİ GÖRÜŞLERİ**

Ferhat ÖZLÜ

Danışman

Doç. Dr. Funda NAYIR

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Ferhat ÖZLÜ tarafından hazırlanan “İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşleri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Funda NAYIR

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
.....tarih ve.....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşleri başlıklı ve Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Ferhat ÖZLÜ

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimin boyunca ve bu araştırmanın her aşamasında bana destek olan ve moral veren sayın hocam Doç. Dr. Funda NAYIR' a, enstitü hocalarıma, görüşme yaptığım ve bu projeye destek veren sınıf öğretmeni meslektaşlarıma, görüşme yaptığım okullardaki yöneticilere ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim Eşim Nergis ÖZLÜ ve biricik kızım Elif Su ÖZLÜ' ye...

Teşekkür ederim.

Ferhat ÖZLÜ

ÖZET

İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşleri

ÖZLÜ, Ferhat

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Funda NAYIR
Haziran 2020, 69 sayfa

Bu çalışmanın amacı; istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda, araştırma tarama modelinde yürütülmüş olup nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 2019/2020 eğitim öğreti yılında Denizli merkezindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda görev yapan 20 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından oluşturulan ve uzman desteğiyle geliştirilen beş soruluk görüşme formu, bu çalışma grubuna uygulanarak gerekli veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerin içerik analizleri yapılarak, alt tema başlıkları ve kodlar oluşturulmuş ve bulgular yorumlanarak sonuca ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda; istenmeyen öğrenci davranışlarının genellikle kavga ve şiddet, yalan söyleme, ödev yapmama ve dikkat dağınıklığı şeklinde görüldüğü; ders sırasında ise bu davranışların derse karşı ilgisizlik, şikayet etme ve söz almadan konuşma şeklinde ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu davranışların oluşmasındaki nedenlerin; öğrencilerin teknoloji bağımlılığından, ailelerin ilgisizliğinden, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yetersizliğinden ve heterojen yapıdaki kalabalık sınıflardan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla başa çıkmada çoğunlukla; velilerle iletişime geçmek, kızmak, ceza vermek, kural koymak, sorumluluk vermek, birebir konuşmak, göz teması kurmak, öğretim sürecini zenginleştirmek gibi yöntemleri kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada ailelerden ve yöneticilerden destek beklediği, ayrıca hizmetiçi eğitimlere ihtiyaçlarının olduğu ulaşılan diğer bir sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, istenmeyen öğrenci davranışı, sınıf yönetimi, disiplin.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Problem Cümlesi.....	4
1.1.2. Alt Problemler.....	4
1.2 Araştırmanın Amacı	5
1.3 Araştırmanın Önemi.....	5
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5 Sayıtlar	6
1.6 Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Kavramsal Çerçeve	7
2.1.1. Eğitim Nedir?	7
2.1.2. Sınıf Yönetimi.....	8
2.1.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları	9
2.1.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenleri ve Kaynağı	10
2.1.4.1. Müfredat ve Öğretim Stratejilerinden Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar...10	
2.1.4.2. Öğrencilerin Dersi Anlamada Güçlük Çekmelerinden Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar.....	12
2.1.4.3. Öğretmen öğrenci ilişkilerinin niteliğinden kaynaklı İstenmeyen Davranışlar	12
2.1.4.4. Öğrencinin Kendisinden Kaynaklanan İstenmeyen Davranışlar	13
2.1.5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkma Yöntemleri	14
2.1.5.1. Görmezden Gelme	15

2.1.5.2. Sözel Olmayan Uyarılar Kullanmak	15
2.1.5.3. Sözel Uyarılar Kullanmak	16
2.1.5.4. Sorunu Anlamak	16
2.1.5.5. İletişime Geçmek	16
2.1.5.6. Aileyle Görüşme	16
2.1.5.7. Ceza vermek.....	17
2.2. İlgili Araştırmalar	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırmanın Modeli	22
3.2. Çalışma Grubu.....	23
3.3. Veri Toplama Aracı.....	24
3.4. Verilerin Toplanma Süreci.....	24
3.5. Verilerin Analizi	25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	27
4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	27
4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	30
4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum.....	35
4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	38
4.5. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum	40
BEŞİNCİ BÖLÜM TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	44
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	44
5.2. Öneriler.....	49
5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler	50
5.2.2. Gelecek Çalışmalar İçin Öneriler	50
KAYNAKÇA.....	51
EKLER.....	56
EK.1 GÖRÜŞME FORMU	56
EK.2 İZİN BELGESİ.....	58
ÖZGEÇMİŞ	59

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler</i>	23
Tablo 3.2. <i>Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliğin Geliştirilmesi İçin Kullanılan Stratejiler</i>	26
Tablo 4.1. <i>İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	27
Tablo 4.2. <i>İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	31
Tablo 4.3. <i>İstenmeyen Davranışlarla Başa Çıkmada Kullanılan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	35
Tablo 4.4. <i>Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Verdiği Tepkilere İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	38
Tablo 4.5. <i>İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkmada İstenen Desteklere İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	41

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 3.1.</i> Nitel Araştırma Sürecinin Adımları	22
--	----

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Sosyal bir alanı temsil eden eğitim kurumlarının, bireysel ve toplumsal görevleri vardır. Bu bireysel ve toplumsal görevlerin istendik yönde ve hızlı bir şekilde yerine getirilmesi, ancak eğitim kurumları ile mümkün olabilir. (Şişman, 2014). Okulların bu görevi yerine getirebilmesi, nitelikli bir eğitimin oluşması ve sınıf içi ders kültürünün yerleşmesi için her türlü olumsuz durumun ortadan kaldırılması gerekecektir. İstenmeyen öğrenci davranışları da bu olumsuzluklardan birisidir. Bu davranışların önüne geçmek veya en aza indirmek, etkili bir eğitim öğretim sürecinin oluşması ve devam edebilmesi için gerekli olan önemli bir koşuldur. (Korkmaz, 2003). Bu nedenle istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerinin, bu davranışları önlemede kullanılan yöntemlerin ve bu yöntemlerin etkililiğinin araştırılıp, uygulayıcılar tarafından bilinmesi oldukça önemlidir.

Çocuklardaki istenmeyen davranışların nedenlerinin neler olduğunun bilinmesi ve istenmeyen davranışların istendik yönde değiştirilmesi, eğitimin niteliği açısından önemlidir. Çocuklar sınıf içinde veya sınıf dışında olumlu veya olumsuz birçok davranış gösterebilmektedir. Burada önemli olan olumlu davranışların, öğretmenler tarafından desteklenerek bu davranışların sayısını artırmaktır. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla mücadelede verdiği gayretin etkili olması ve öğrencilerinin ruhsal dengelerini de ayakta tutabilmeleri, öğretmenlerin istenmeyen davranışları azaltmadaki başarısıdır. (Tertemiz, 2006).

Korkmaz, (2003) istenmeyen öğrenci davranışlarının bazı olumsuz sonuçları ortaya çıkardığını söylemektedir. Bunlardan birincisi, öğrencinin kendisinin ve diğer arkadaşlarının öğrenmesine engellemesidir. İkincisi ise öğrencilerin kendisinin ve arkadaşlarının güvenliğini tehlikeye sokmasıdır. Üçüncüsü de okulun araç ve gereçleri ile arkadaşlarının özel eşyalarına zarar verme durumudur. Son olarak öğrencinin yapmış olduğu istenmeyen davranışlar, diğer öğrencilerle kaynaşmasını ve sosyalleşmesi engellemesidir (Korkmaz, 2003).

Öğrencilerdeki İstenmeyen davranışlar ile başa çıkmada sorumluluğun sadece öğretmene yüklenmesi doğru değildir. Disiplin anlayışı ve uygulaması yerleştirilmek isteniyorsa okul ve sınıf düzeyinde etkili iş birliği yapmak zorunluluğu doğmaktadır. İstenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkmada çeşitli yöntemler denenmektedir. Bu yöntemler: Davranışı görmezden gelme, sözel olmayan uyarılar kullanmak, sözel olarak uyararak, sınıf dışında görüşmek, okul disiplin kurallarına başvurmak, soru sorma ve fiziksel müdahale şeklinde sıralanabilir (Gürsel, 2004)

Bu çalışma ile Denizli ilinde sınıf öğretmenlerinden oluşan bir çalışma grubu ile çalışılarak istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri ve istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejiler araştırılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde sırasıyla problem durumuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, araştırmanın sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim; bireylerin davranışlarını kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istenilen yönde değiştirmeyi amaçlayan bir süreçtir. (Ertürk,1988). Bu eğitim sürecinde öğretmenler ve öğrenciler, birçok olumlu ve olumsuz durumlarla karşılaşabilmektedir. Eğitim sürecinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları bu olumsuzluklardan birisidir. Bu olumsuz davranışlar, sınıf içerisinde eğitim ve öğretimin gerçekleşmesini engelleyen ve sınıftaki diğer öğrencilerde olumsuz bir etki yaratan ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan davranışlardır. (Akçadağ, 2005).

Okullardaki eğitim ve öğretim süreçlerinin sonunda elde edilmek istenen verime ulaşabilmek için, sınıfta oluşan her türlü olumsuz durumların ortadan kaldırılması ve ders ile ilgili olmayan her türlü davranışın önlenmesi gerekir. (Başar, 2014). Bu olumsuz davranışların önlenmesi, başarılı bir sınıf yönetimiyle gerçekleştirilebilir. Sınıf yönetiminin doğru bir şekilde planlaması, istenilen sonuçlara ulaşılmasını sağlayabilir. Fakat yapılan tüm planlamalar ve alınabilecek bütün önlemler, sınıflarda oluşan istenmeyen öğrenci davranışlarını engelleyemeyebilir. İstenmeyen öğrenci davranışları Başar (2001) tarafından; “eğitsel çabayı engelleyen tüm davranışlar” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğrenciler öğretimleri boyunca hem istendik davranışlar hem de istenmedik davranışlar sergileyebilirler. Sergilenen istenmeyen davranışın olumsuzluk derecesi her davranış için birbirinden farklı olabilir (Çelik, 2012). Bu davranışlar; diğer öğrencilerle kavga etme, küfürlü sözler söyleme, sorumluluklarını yapmama, ders işleyişini bozma, okula geç gelme, sınıftaki diğer öğrencilerin eşyasını izin almadan kullanma, kopya çekme, cep telefonu ile oynama, hırsızlık yapma, derste öğretmeni dinlememe, söz hakkı verilmeden konuşma ve şiddet davranışları gösterme gibi farklı şekillerde meydana gelebilir. (Özdemir, 2004).

Sarıtaş'a (2003) göre; istenmeyen öğrenci davranışları, bulunulan ortama, gerçekleştiği zamana ve öğrencinin yaşına göre farklı şekillerde ortaya çıkabilir. Bu istenmeyen öğrenci davranışları eğitim öğretim süreçlerinde farklı farklı sorunların oluşmasına sebep olabilir. Bu sorunlar; öğrencilerin rahatsız edilmesi, ders etkinliklerinin bozulması, öğretmen ve öğrencilerin güvenliğinin tehlikeye girmesi, sınıf içerisinde karışıklığa neden olunması, derse ilginin azalması, öğrencinin diğer öğrencilerde fiziksel ve duygusal huzursuzluk yaratması ve öğretmenlerin gerginleşmesi gibi sonuçlar doğurabilir (Korkmaz, 2003).

Okulun varlığının sebebinin öğrencilerin sosyalleşmesini ve başarısını sağlamak olduğu düşünüldüğünde, öğrenci başarısı için en önemli faktörlerden birinin etkili sınıf yönetimi olduğu görülebilir. (Sarı ve Dilmaç, 2004). Sınıf yönetiminde, öğrencilerin istenmeyen davranışları, öğretmenlerin sıkça karşılaştığı bir durumdur. Ancak, her sınıf ortamındaki istenmeyen davranışlar, sıklık ve seviye bakımından farklı özellikler gösterir. Bu farkın temel nedeni öğretmenlerin sınıf yönetimi bilgi ve becerileri olabilir (Şentürk ve Tanhan, 2011). Öğretmenlik, profesyonellik gerektiren bir meslek olarak görülmelidir. Bu mesleğin öğrenciler üzerinde büyük bir etkisi vardır. Öğretmen, sınıfında ve öğrencilerinin gözünde bir rol modelidir. Bu yüzden öğretmenler okulda her duruma hazırlıklı olmalı ve sürekli kendini geliştiren çalışmalar içerisinde olmalıdır (Aksoy, Ekici, Ergün, Güven, Kısaç, Okutan, Özdemir, Özden, Öztürk ve Türnüklü, 2017)

Birden fazla neden istenmeyen öğrenci davranışlarını ortaya çıkarabilir. Bu nedenleri; sınıf içindeki ve sınıf dışındaki nedenler olarak analiz edersek öğretmen ve öğrencilerin özellikleri, sınıf yapısı, müfredat ve öğretim teknikleri sınıf içindeki nedenleri oluşturmaktadır. Sınıf dışındaki nedenler de öğrencilerin yaşadıkları çevre şartları ile okul ve aile ortamlarıdır. Sınıf içi ve sınıf dışından kaynaklanan istenmeyen davranışların görüntüsü ile değil, nedenlerini belirleyerek ortadan kaldırmaya çalışmak en iyi yoldur (Yılmaz, 2008).

Öğretmenler görevi gereği sürekli sınıfta disiplin problemleri yaşamaktadırlar. Öğretmenler yaşadığı bu disiplin problemlerinden dolayı da aşırı derecede yıpranmaktadır. Disiplin problemlerinden bazıları öğretmenlerden kaynaklansa da çoğu öğrencilerin yaşadığı çevreden ve ailelerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle çevresel faktörler, çocukların olumsuz davranışları üzerinde çok etkilidir. Bunun yanında, okul kuralları da istenmeyen öğrenci davranışlarına neden oluşturabilir. Dışarıda serbestliğe

alışan çocuklar, okullardaki kurallara uymak zorunda kaldıklarında tepki olarak istenmeyen davranışlara başvurabilirler. Bu kadar olumsuz davranış nedenlerinin arasında eğitim sürecinin devam edebilmesi için öğretmenin disiplini sağlaması gerekir. Karşılaştığı bu olumsuz durumlarla mücadele etmek zorundadır. Öğretmenlerin, güçlü bir sınıf yönetimini sağlayabilmesi için problemlerin farkında olması ve problemin kaynağına inerek önleyici tedbir alması ve bu problemleri ortadan kaldırması gerekmektedir (Gündüz, 2016).

Buraya kadar yapılan açıklamalar doğrultusunda istenmeyen öğrenci davranışlarının; derslerde uygulanan öğretim stratejilerinden, öğretmen öğrenci arasındaki ilişkilerden, öğrencilerin dersi anlamada güçlük çekmelerinden, öğrencilerin kendinden, çevresinden ve ailesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışları, eğitimin ve eğitimcilerin önünde aşılması gereken önemli bir sorundur. Eğitimin belli bir niteliğe kavuşması, öğrenci davranışlarının istedik yönde değişmesi, istenmeyen öğrenci davranışlarının en aza indirgenmesi ve disiplin olaylarının oluşmaması için istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerinin ve bu davranışlarla nasıl başa çıkılacağına iyi bilinmesi gerekir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemini; “istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandığı stratejileri nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

1.1.2. Alt Problemler

Bu çalışmanın amacına ulaşması için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenlerin eğitim öğretim faaliyetleri sırasında sınıflarında karşılaştığı istenmeyen davranışlar nelerdir?
2. Öğretmenler, sınıflarında oluşan istenmeyen davranışların nedenlerini eğitimin hangi boyutlarında değerlendirmektedir?
3. Öğretmenler, sınıflarında istenmeyen davranışlarla başa çıkmada hangi eğitsel çalışmaları(stratejileri) kullanmaktadır?
4. Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı verdiği tepkiler amacına ulaşmakta mıdır?

5. Öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada hangi konularda destek almak istemektedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Kaliteli bir eğitim öğretim sürecine öğretmenin davranışı, öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve teknikler, okul ortamı gibi çeşitli nedenler etki etmektedir (Şişman, 2012). Eğitim üzerinde olumsuz etkiler bırakan nedenlerden birisi de öğrencilerdeki istenmeyen davranışlardır. Öğrencilerin, eğitim öğretim sürecinde gösterdikleri istenmeyen davranışlarla başa çıkmak eğitimciler için oldukça önemlidir. Bu davranışlarla başa çıkmada, davranışların nedenini bilerek doğru bir şekilde yönlendirme yapılabilirse disiplin sorunları azalarak sınıf yönetimi sağlanabilir. Öğrencilerdeki istenmeyen davranışlarla başa çıkılmazsa, öğretmen ve öğrenciler bu durumdan olumsuz etkilenebilir.

Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesinde kullandıkları yöntemlerin neler olduğunun bilinmesi eğitimin uygulayıcıları için oldukça önemlidir. Araştırma sonuçları ve yapılacak öneriler, öğrencilerdeki istenmeyen davranışlarla başa çıkmada öğretmenlere yol gösterici olacaktır. Bu çalışma ile öğrencilerdeki istenmeyen davranışların nedenleri ve nasıl başa çıkılacağına bilinmesiyle öğretmenler daha da bilinçlenecektir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının azalması veya ortadan kalkması, eğitimdeki niteliği artırarak başarıyı da yükseltecektir. Bu araştırma, bu konuyla ilgili yapılacak diğer araştırmalara da olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Araştırma sonucunun ve yapılacak önerilerin, ilkokullarda görev yapan yöneticilerle ve diğer öğretmenlerle paylaşılarak, eğitime olumlu yönde katkı yapması bu çalışmayı daha da önemli hale getirmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlıkları

1. Bu araştırma, 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında Denizli merkezindeki ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.

2. Araştırma verileri, sınıf öğretmenlerinin görüşme formuna verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmanın temel varsayımları şunlardır:

1. Görüşme yoluyla elde edilecek bilgiler, öğretmenlerin kendi düşünceleri olacaktır.
2. Görüşmeler gönüllülük esas alınarak yapılmıştır, görüşme yapılan öğretmenler kendilerine yöneltilen sorulara samimi ve doğru bir şekilde yanıtlamışlardır.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini yerine getirmekle görevli olan özel bir ihtisas mesleğine sahip kişilerdir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973).

İstenmeyen Öğrenci Davranışları: Eğitim öğretim ortamlarında, öğretim sürecini engelleyen ve karışıklığın meydana gelmesine neden olan her türlü olumsuz davranışlardır. (Tertemiz, 2000).

Sınıf Yönetimi: Eğitim öğretim süreçlerinin amacına ulaşması için öğrenci davranışlarının denetim altında tutularak, eğitimin verimli yapılması için verilen uğraştır (Çelik, 2002).

Disiplin: Eğitimin amaçlarına ulaşabilmesi için bireylerin davranışlarındaki olumsuzlukları gidererek denetleyebilmesidir (Aksu, 1999).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde eğitim kavramına, sınıf yönetimi kavramına, istenmeyen öğrenci davranışı kavramına, istenmeyen öğrenci davranışının nedenlerine ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkma yolları başlıklarına ve ilgili araştırmalara değinilmiştir.

2.1.1. Eğitim Nedir?

Eğitimin tanımı ile ilgili literatürde farklı tanımlamalar yapılmıştır. Platon eğitimi; beden ve ruhun, kabiliyetinde bulunan mükemmelliğin kazandırılması şeklinde tanımlamıştır. Tyler eğitimi; bireylerin davranışlarını şekillendirme biçimi olarak tanımlarken, Ertürk de; bireylerin, davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı bir şekilde istedik davranış değişme ve meydana getirme süreci olarak tanımlamıştır (Ertürk, 1988). İnsanların hayatlarında elde edecekleri her şey eğitim ile elde edilir ve insanın hayatında vazgeçilemeyecek olgu eğitimidir (Yılmaz, 2008).

Eğitim; belirli bir amaç için yürütülürse örgün eğitim, planlanmamışsa ve özel bir amacı yoksa yaygın eğitim olarak isimlendirilir. Örgün eğitimin belirli bir amacı vardır. Önceden hazırlanmış prosedüre uygun ve öğretim ile garanti edilen bir plan dahilinde yapılır. Öğretmenler eğitimi bir süreç olarak planlar, uygular ve izlerler. Baştan sona eğitim, özel bir ortamda kontrollü bir şekilde yapılır. Değerlendirme süreci, eğitim sürecinin son aşamasında gerçekleşir. (Şişman, 2012) Okullardaki eğitim örgün eğitimidir. Okul tarafından verilen eğitime ek olarak, sanayi, tarım ve hizmet endüstrilerinde kariyer gelişimi için bireyleri hazırlamak veya yenilikçi eğitim faaliyetlerini öğrenmek ve halk eğitim merkezlerindeki eğitici kurslar da örgün eğitime örnektir. İnsanların çoğunluğu, yıl içerisinde belli bir amaç ve plan dahilinde kısa süreli eğitim süreci ile yeni bilgiler, beceriler ve değerler edinme konusunda eğitilmektedir (Fidan, 2012).

Kurumsal ve sosyal yaşamın sürekliliği için eğitim, gerekli ve önemlidir. Bu önemlili durumunun gerçekleşmesi için okullar açılmıştır. Okulun amacı; bireylerin ilgi alanlarını, yeteneklerini ve sahip oldukları fırsatları gözetererek, modern bireyler biçiminde gelişmelerini sağlamak ve böylece toplumun gelişen yapısı ile uyum içindeki bireyler olmalarını sağlamaktır (Görmez, 2016).

Sınıf, okuldaki öğrenciler için en önemli öğrenme ortamıdır. Öğrencilerdeki benzer özellikler ile önceden belirlenen ortak hedeflere ulaşmak için eğitimi birleştiren dersliklere sınıf denir. (Özyürek, 2001, s.3). Diğer bir tanımla sınıf; davranışların biçimlendirildiği ve okul davranışlarının oluşması için öğretiminin yapıldığı ayrı bir ortam olarak tanımlanır (Demirtaş ve Güneş, 2002).

2.1.2. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi, eğitimin yönetimi aşamalarının sıralanmasında birinci ana basamaktır (Başar, 2001). Etkili bir sınıf yönetimi olmadan, öğretim süreçlerinde iletişimin nitelikli olması ve rehberlik yapılması imkansızdır. Celep (2000); sınıf yönetimi hakkında; “sınıfta, öğrenciler ile her türlü eğitimsel araç arasındaki birliği sağlayan hareket süreci” olarak tanımlama yapmıştır (s.1). Bu sürecin gerçekleşmesinde ise yükümlü olan öğretmendir. Bu yükümlülük, bakanlık tarafından hazırlanan programları uygulayacak olanların öğretmen olmasından kaynaklanır (Taş, 2005). Genel olarak sınıf yönetimini; sınıf kurallarını belirleme, öğretme ve zaman faktörlerini yönetme, uygun bir sınıf düzeni oluşturma ve öğrenci davranışını kontrol ederek olumlu bir öğrenme ortamı yaratma süreci olarak görülebilir (Çelik, 2002).

Sınıf yönetiminin içeriğinde; sınıfta uygun bir öğrenme ortamı yaratmak, sınıf düzenlemesini, zaman ve öğretim süreç yönetimini, sınıf ortamındaki ilişkileri öngörülen kurallara göre hazırlamayı ve örgütsel iletişim yoluyla öğrencilerin motivasyonlarının artırılması vardır (Okutan ve diğerleri, 2017). Sınıf yönetiminin verimliğe ulaşmasından sonra yönlendirilebilecek davranışlara ek olarak, bazen gereksiz öğrenci davranışlarıyla da karşılaşılabilir. Sınıfta öğrenciler, öğretmenler ve eğitim programı süreçleri iç içe girmiş durumdadır. Bu nedenle, eğitim sürecinin kalitesi, sınıf yönetimi kalitesiyle oldukça yakın ilişkilidir. Sınıf yönetimi, çok fazla enerji gerektiren çok yönlü ve zor bir süreçtir. Her gün bir öğrenci kalabalığı ile, eğitim sürecinde tamamlanacak tüm eylemlerle ilgili ayrıntılı olarak plan yapmak, bu planı uygulamak ve sınıftaki her şeyle ilgilenmek çok zor bir iştir (Balkı, 2003).

Başar'a (1999) göre sınıf yönetiminin bazı boyutları vardır. Sınıf ortamlarının fiziki açıdan düzene konması ilk boyuttur. Sınıftaki genişlik, ısı ve ışık dengesi, sınıf alanının bölümlere ayrılması, sınıf temizliği, renk, oturma düzeni ve eğitim araçlarının durumu fiziki açıdan sınıfın düzenlenmesi gerektiren durumlardır. Sınıf düzeni, öğrencinin derse katılımıyla ilgili beklentiye ilişkin fikir verir ve öğretmenin öğretme ve öğrenme felsefesi,

sınıf düzenine etki eder (Evertson ve Emer, 2013). Sınıf yönetiminin ikinci yönü, eğitim öğretimin planlanmasıyla ilgilidir. Eğitimin tüm hedefleri göz önünde bulundurularak ders planları hazırlama, iş ve süreç planları yapma, yöntemleri ve öğrenci özelliklerini belirleyerek, öğrenci gelişiminin izlenmesi ve değerlendirme yapılması eğitimin planlanmasıyla ilgili durumlardır. Üçüncü boyut; eğitimdeki kronolojik düzen, dördüncü boyut; ilişkilerin düzenlenmesini, beşinci boyut da davranışsal düzenlemelerin yapılmasıdır (Başar, 1999)

2.1.3. İstenmeyen Öğrenci Davranışları

Okullarda eğitim öğretim süreçlerinin amacına ulaşmasını engelleyen öğrencilerdeki istenmeyen davranışlar, nitelikli bir eğitim oluşması için başa çıkılması gereken bir problemdir. (Akpınar ve Özdaş, 2018). İstenmeyen davranışların şiddetli bir şekilde görülmesi, yöneticileri ve aileleri de zor durumda bırakabilir. Yaşanan olumsuz öğrenci davranışları, eğitim ve öğretimi sekteye uğrattırırken çeşitli huzursuzlukların da oluşmasına neden olmaktadır. Bu sorunlar, olumsuz davranış sergileyen öğrencileri, öğretmenleri, okulun genelini ve dersleri olumsuz olarak etkilemektedir. (Başar, 2014).

İhtiyaçlar, bireylerin davranışlarında temel etkidir (Başar, 1999). İnsan, bu gereksinimlerin giderilmesi için içgüdüsel bir davranış gösterebilir. Bu güdüsel davranışlar, belli bir yöne doğru eğilim gösterebilir. İstenilen davranışlardaki ölçüt ise, bireyin bulunduğu ortam şartlarına, bireylerin yargılarına ve toplumun kurallarına göre değişiklik gösterebilir. Bu ölçütler, istenilen davranışın bireye özgü olmasını engeller (Sarıtaş, 2000).

Sınıf içerisinde görülen olumsuz davranışlar, öğretmenlerin ve diğer öğrencilerin rahatsız olmasına neden olur. Bu davranışlar, eğitimdeki hedeflerin, planlamaların ve etkinliklerin başarıya ulaşmasında engelleyici olabilmektedir. İstenmeyen davranışlar aynı zamanda, sınıf içerisindeki etkileşimi ve iletişimi olumsuz yönde etkileyerek öğretmenlerin beklentilerini en aza indirir ve disiplin sorunlarının oluşmasına neden olur. (Tertemiz, 2004).

Öğrencilerde gözlenen davranışları, istenmeyen davranış olarak tanımlamak için çeşitli kriterler kullanılabilir (Korkmaz 2014). Bu kriterler; öğrenci davranışlarının, sınıf içerisindeki öğrenmeyi engellemesi, kendisinin veya diğer öğrencilerin güvenliğinin tehlikeye sokulması, eşyalara zarar vermesi ve istenmeyen davranışları gösteren öğrencinin sosyalleşmesinin engellenmesi durumudur.

İstenmeyen öğrenci davranışlarına yönelme ile akademik başarı arasında sıkı bir ilişki durum söz konusudur. Akademik yönden başarılı olan öğrencilerde, istenmeyen davranışların daha az görüldüğü söylenebilir (Sarıtaş, 2000). Bunun yanında istenmeyen davranışlar, yaş, cinsiyet ve psikolojik niteliklere göre de farklılaşabilir. Örneğin; ilkokuldaki öğrenciler ile lisedeki öğrencilerin göstermiş olduğu istenmeyen davranışlar farklı olabilir. Hareketli olan ve hiperaktivite tanısı bulunan öğrencilerdeki davranışlar normal karşılanabilir. Ancak, diğer öğrencilerin göstermiş olduğu istenmeyen davranışlar; dikkat çekicidir ve hemen fark edilir. Bu yüzden, istenmeyen davranışların, aynı şartlarda oluşması, genelleme yapılması veya nedenlerin sınırlandırılması mümkün değildir. İstenmeyen davranışların ortaya çıkmasında birden fazla değişken etkili olabilir. Öğretmenler, bu durumun farkında olmazlarsa davranış yönetiminde tek yönlü bir değerlendirme yanlılığına düşebilir (Aydın, 2006).

2.1.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenleri

Sınıf içinde görülen istenmeyen davranışlarda mutlaka bir nedene rastlanmaktadır. Bu davranışlar, sınıf içerisindeki öğelerin birbiriyle etkileşmesinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin nitelikleri ile sınıfın fiziki yapısı, sınıf içerisindeki öğeleri oluşturmaktadır (Özer ve Bozan oğlu, 2016). İstenmeyen öğrenci davranışları öğretmenlerden, öğrencilerden ve sınıfın fiziki yapısından kaynaklanabildiği gibi; toplumsal nedenlerden, geçmişteki yaşantılardan, eğitim programlarından, öğretim yöntemlerinden ve sınıftaki dengesizliklerden de kaynaklanabilmektedir (Balay, 2016). İstenmeyen öğrenci davranışlarına neden olan bazı faktörler, gelen başlıklarda irdelenmiştir.

2.1.4.1. Ders içeriği ve öğretim yöntemlerinden kaynaklanan istenmeyen davranışlar. Öğretmenlerin, derse uygun müfredat ve öğretim stratejilerini kullanmaması öğrencilerin istenmeyen davranış sergilemelerine neden olabilir. Öğretmenin ve öğrencinin öğretme stili arasında bulunan uyumsuzluk öğrencilerde istenmeyen davranışların sergilenmesine sebep olur (Yiğit, 2005). Bu tarz sıkıntılar yaşandığında öğrencinin istenmeyen davranışlardan kurtulması için, bireysel görevlendirmeler yapılabilir (Turan, 2014). Ders anlatımında ise aynı yöntemlerin tekrar tekrar kullanılması, tutarsızlığa yol açarak öğrencilerin çalışma durumunda bozukluk göstermesine neden olacaktır. 45 dakikalık bir süreyi kapsayan derste, hedeflere ulaşmak için birden fazla yöntem kullanılmalıdır (Başar, 2014).

Öğretme çabası ağırlıklı olan yöntemler öğrencileri dinleyici konumuna sokarak onların sıkılmasına ve istenmeyen davranışlara yönelmesine sebep olur. Yöntem olarak anlatım yöntemi kullanıldığında, sınıf sessiz bir biçimde öğretmeni dinlermiş gibi görünürken, öğrencilerin bir kısmı ders dışı şeyler düşünmeye ya da kendileriyle konuşarak hayal kurabilir. İnsanların dinleme durumundaki dikkat sınırı düşüktür

Sadece öğretme maksadı olan stratejiler kullanıldığında, öğrenciler dinleyici konuma gelir ve sıkılmalarına neden olarak istenmeyen davranışlar gösterirler. Anlatma yönteminde öğrenciler, öğretmeni sessizce dinliyor gibi görünse de, bazı öğrenciler dersin dışında düşünmeye başlar ve hayalleriyle konuşmaya başlarlar. Öğrencilerin sadece dinlemesi ile yapılan ders anlatma yöntemlerinde, ilgi ve odaklanma yetersiz seviyededir (Özyürek, 2001).

Dinleme konusunda araştırmalara bakıldığında, öğrencilerin zamanla öğretmenlerini dinlemede ve derse adapte olmalarında sıkıntı çektikleri görülmektedir (Yiğit, 2005). Bu durumla karşı karşıya kalan öğretmenler, farklı yöntemler kullanmalıdır. Örnek olarak; anlatım yöntemini kullanan bir öğretmen, tartışma yöntemini kullanarak konulara farklı bir akış açısı getirerek öğrencilerin derse katılmasını ve sıkılmasını önleyebilir. Öğretmenlerin çabalarından ziyade öğrencilerin çabalarına öncelik veren bir yöntem, sınıf düzenini kötü gösterse bile, ders dışı istenmeyen davranışların azalmasını sağlar. Öğrencilerin ders sırasında sessiz bir şekilde oturmalarını beklemek doğru değildir. Öğrenciler, mevcut sınıf kaynaklarını pasif olarak kullanmadığı ve kendisinden başka kimseyi de öğrenmek için engellemediği sürece, hedefe ulaşmak için gösterdikleri gayret, istenen davranışları elde etmemizi sağlayacaktır. (Başar, 2014).

Öğrencilerin bireysel ve fiziksel farklılıkları, psikoloji durumları, tutumları, yetenekleri, değerleri ve zekaları okul ortamında zenginlik yaratır. Öğrenciler arasındaki bu zenginlikler, eğitim sürecindeki ilerlemeyi de etkileyecektir. Bu nedenle, öğrenci davranışlarını istenilen yönde değiştirmek ve istenmeyen davranışlar önlenmek isteniyorsa, eğitim belli bir yönde planlı olarak yürütülmeli ve aynı zamanda öğrencilerin eğitim ve öğretim ortamındaki öğrenme şekillerini belirlemelidir. Aynı zamanda, öğretmenler farklı öğretim stillerini belirlemeli ve bu stilleri öğrenciler için uygun hale getirmelidir. (Çaycı ve Ünal, 2007). Derslerin içeriği ve öğrenciye aktarımı, öğretimin bütün kademelerinde öğrencilerin eleştiri yapmasını ve düşünmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. (Genç ve Eryaman, 2007). Bu şekilde düzenlenen ve geliştirilen müfredatlar, istenmeyen öğrenci davranışlarını en aza indirecektir.

2.1.4.2. Öğrencilerin dersi anlamada güçlük çekmelerinden kaynaklı istenmeyen davranışlar. Öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıklar, dersi anlamada güçlük çekmelerinden kaynaklı istenmeyen davranışların başında gelmektedir. Öğrencilerdeki bireysel farklılıkların yanında okul ortamlarındaki fiziki nitelikler ve öğretmenlerin uyguladığı öğretim yöntemleri gibi bazı nedenlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerdeki istenmeyen davranışları daha başlamadan önleyebilmesi için dersin planlanmasının öğrenciye uygun yapılması ve derslerin ilgi çekici hale getirilmesi gerekir (Argon ve Nartgün, 2018).

Bütün öğrencilerin çevredeki olayları algılama şekilleri farklıdır. Örneğin, bazı öğrenciler olayları çevresel faktörleri düşünmeden ve olayların içine katmadan değerlendirir. Bazıları da olayın meydana geldiği ortamı dahil ederek olayla ilgilenir. Başka bir bakış açısıyla, bireylerin arasında algılama ile algılanan olayların düşünme ve işleme süreci arasında farklılıklar bulunmaktadır (Turan, 2010). Bunun yanında öğrencilerdeki öğrenme stratejileri de birbirinden farklıdır. Genel olarak bu farklılıklar, farklı öğrenmenin stillerini temsil eder. (Çaycı ve Ünal, 2007). Öğrencilerdeki farklılıkların dikkate alınmaması, öğrencilerin öğrenmesinde güçlüklerle neden oluştururken, istenmeyen ve gereksiz davranışların da ortaya çıkmasına neden olur. Öğrenciler, öğretmenlerin öğretim tarzlarını benimsemezlerse öğrenemezler ve zamanla kendilerini yetersiz hissederler (Turan, 2010).

Davranışlarında sorun görülen öğrencilerde başarısızlık hissi oluşması muhtemeldir. Başarılı olmayı denemeyen, kendini kabul ettirmeyi amaçlamayan ve çevresinde ilgi görmeyi de hedeflemeyen bu öğrencilerde olumsuz duygular yerleşmiş durumdadır. Bu öğrenciler kendilerinde “kaybedici” rolünü görürler. Maalesef başarmak duygusundan uzaklaşmışlardır. Bu nedenle de hiçbir şeyi denemezler. Başarısızlık, bu öğrencileri istenmeyen davranışlarla dikkat çekmeye itecektir. Bu öğrenciler, istenmeyen davranışlarla ilgi odağı olmak isterler. Öğrencilerin çevrelerine verdiği tepkiler onurlarıyla ilgilidir ve her yolu deneyebilirler (Sadık, 2002).

2.1.4.3. Öğretmen öğrenci ilişkilerinin niteliğinden kaynaklı istenmeyen davranışlar. Öğretmenin toplumsal kökeni, öğretmenle öğrencinin arasındaki ilişkiyi negatif olarak etkileyebilir. Öğretmenlerin toplumsal sınıfı, genel olarak orta düzey veya alt seviyenin üst düzeylerindedir. Öğretmenlerin sahip olduğu sosyal ve ekonomik düzey ile öğrencilerin düzeyini küçümsemesi, öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkilerin zedelenmesine neden olur. Bunun tersi olarak öğrenciler de öğretmenlerin sosyal

seviyesini baz alarak küçümseyebilir. Öğretmenler, okulda aktif ve sevilen bir konumda değilse güçsüz olarak görülebilir ve bu durum öğrencilerde olumsuzlukların yaşanmasına neden olur (Tezcan, 1985).

Öğrencilerin bazıları, duygu karmaşası yaşayabilir. Bu öğrenciler, okul içinde ve okul dışındaki sorumluluklarını yerine getirmede sorunlu bir kişilik yapısındadırlar. Bu nedenle sınıflarına ve okullarına uyum sağlayamazlar. Bu öğrenciler, bazı istenmeyen davranışlar göstererek dikkat çekmeye çalışırlar. Bu davranışların yanında sevgi ve ilgi konusunda eksikliği olan her yaştaki öğrencilerde, istenmeyen davranışların görülme olasılığı fazladır. Öğrenciler, öğretmenleri ve arkadaşları tarafından değer gördüğünü hissettiği zaman olumsuz davranış göstermezler (Keleş, 2010).

Çocukların uyumlu bir gelişim göstermesiyle ilgili okulların, toplumsal kaynaştırmaya yönelik görevleri bulunmaktadır. Bu görevler öğrencilere okulda, sınıf içerisinde ve diğer eğitim ortamlarında kazandırılır. Öğrencilerin derslerinde başarı olması ve sağlam bir kişilik yapısının oluşması için; öğretmenlerin, öğrencilerdeki bireysel farklılıkları, ilgileri ve yetenekleri iyi bilmesi gerekir (Tezcan, 1985). Eğitimciler tarafından bu konuda gerekli hassasiyet gösterilmez ise öğretmen öğrenci ilişkileri bozulabilir ve istenmeyen davranışlar artabilir.

Öğrencilerin davranışlarında, öğretmenler büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle öğretmenlerin kendilerinde olan istenmeyen davranışları bilmeli ve gerekirse bu davranışları değiştirme yoluna gitmelidir. Öğretmenler yanlış anlaşılacak tavırlarda bulunmamalıdır. İyi niyetini, mesleğini ve öğrencilerini sevdiğini her türlü ortamda göstermelidir. Öğretmenlerin, öğrenciler tarafından anlaşılabilmesi istenmeyen davranışları artırabilir. Öğrencilerin gözünden nasıl anlaşıldığının öğrenilmesi için öğrencilerle konuşmak ve onları dinlemek gerekecektir (Başar, 2011).

2.1.4.4. Öğrencinin kendisinden kaynaklanan istenmeyen davranışlar. Çeşitli yaşam tarzlarından ve değişik alışkanlıklarla okula gelen öğrencilerin farklı davranışlar sergilemesi doğaldır. Öğretmenler, bu farklılıkların farkında olarak öğrencilerini tanımalı ve onları olumlu davranışlara yönlendirmelidir (Er, 2006). Öğrenciler ile ilgili şu soruların cevabı bulunmalıdır: Öğrencilerin ödüllendirilmesi mi yoksa eleştirilmesi mi daha etkilidir? Ödüllendirme daha etkiliyse maddi ödüller mi manevi ödüller mi etkili olmaktadır? Öğrenciler çevreleriyle yakından ilişki kuruyor mu? Yetişkinlerle aralarında olan ilişkiler yargılama boyutunda mı kendilerini ifade etme boyutunda mı? Öğrenciler, dış

dünyayı hangi kriterlerle değerlendiriyor? Bu soruların cevabını bulamayan öğretmenler, öğrencilerini çok anlayamaz ve problemleri çözmede eksiklik yaşarlar (Başar, 1999).

Öğrencilerin sorunlu davranışları çeşitli amaçlarla gerçekleştirebilir. Öğrencilerin bu amaçlara ulaşmasında bazı faktörler etkilidir. Bu faktörlerden bazıları; öğretmenlerin veya arkadaşların gözünde ilgi çekici bir konumda olmak, güç gösterisinde bulunmak, intikam almak, umutsuzluğa kapılmak ve kendisini yetersiz hissetmektir (Ada, 2004).

Çocukların, doğuştan veya sonradan hasta olması gibi faktörler de istenmeyen davranış göstermelerinde elde olmayan nedenler arasındadır. Çocuklarda görülen bu hastalık durumları, fiziksel ve ruhsal gelişimleri olumsuz yönde etkileyebilir. Bu süreçte öğrencilerde istemsiz olarak olumsuz davranışların görülmesi olağandır. Uzun süren hastalıklarla, öğrencilerin davranış olarak geri kalması ve özel problemlerin meydana gelmesi birçok araştırma ile ortaya konmuştur. Hastalık nedeniyle çocuklardaki davranış bozukluğu ve öğrenmeme riskleri, sağlam olan çocuklara oranla yaklaşık iki kat fazla olduğunu birçok çalışma sonucu ile ispatlanmıştır (Er, 2006).

2.1.5. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkma Yöntemleri

İstenmeyen davranışların görülmesinin ardından, anında müdahale gibi yanlış bir davranış gösterilmemelidir. İlk olarak davranışın neden kaynaklandığı öğrenilmeli ve birtakım yöntemlerle bu nedenler bertaraf edilmelidir (Tertemiz, 2006). Bu yöntemler; planlı çalışmak, tutarlılık, öğretmen kontrolü, kurallar belirlemek ve odaklama şeklinde sıralanabilir (Ünal ve Ada, 2000).

Başar, (1999) istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada; öğretmenlerin öğrenci üzerinde belli güçlerinin olduğu, ödüllendirme ve ceza verme gibi temellerle bu davranışların üstesinden gelineceğini düşünmektedir. Önce öğrenci tanınmalı ve öğrencinin durumuna göre olumlu davranışları artırma yoluna gidilmelidir. Bunun yanında; bireysel sorumluluklar vermek, olumlu davranışları ödüllendirmek, öğrencinin kendisine saygı duymasını sağlamak ve başkalarının düşüncelerine önem vermeyi sağlamak da istenmeyen davranışlarla başa çıkmada etkilidir (Başar, 1999).

İstenmeyen davranışlarla başa çıkmak, istenmeyen davranışların işlevlerini dikkate alıp kontrol altında tutmak olarak nitelendirilmektedir. İstenmeyen davranışlara karşısında öğretmenler tarafından olumlu müdahale planları yapma ve davranışın nedenleri hakkında gerektiği kadar çalışma yapılması gerekmektedir (Tertemiz, 2004). İstenmeyen

davranışlarla başa çıkmak için öğretmenler tarafından kullanılan bazı stratejilere gelen başlıklarda değinilmiştir.

2.1.5.1. Görmezden gelmek. Görmezden gelmek; öğrencinin istenmeyen davranışları karşısında tepki göstermeme durumudur. Öğretmenler, dikkatini istenmeyen davranışı gösteren öğrenciye değil de diğer öğrencilere yönlendirir. Bu yöntemle, okula adaptasyon problemlerinin yaşandığı okula başlamanın ilk günlerinde olumlu sonuç alınabilir (Erdoğan, 2005). Görmezden gelmek; “istenmeyen davranışların farkında olarak, davranışı gösterene iletişimin esnek bir diliyle anlatabilme ustalığıdır” (Aydın, 2000: 159). Görmezden gelmek stratejisinin dikkatli kullanılması gerekir. Dikkatli kullanılmaması halinde düzeltilmesi zor olan arızalara neden olabilir. Örneğin; önemli bir şekilde ortaya çıkan ve sonuçları bakımında ağır sorunlar oluşturabilecek davranışları görmezden gelmek etkili olmaz ve sorunların daha da ağırlaşmasına sebep olacaktır (Aydın, 2000).

2.1.5.2. Sözel olmayan uyarılarda bulunmak. Korkmaz, (2005) sözel olmayan uyarılar kullanmayı, beden diliyle olumsuz davranış göstereni uzaktan uyarmak şeklinde tanımlamıştır. Bu yöntemin ilk basamağını, istenmeyen davranışları gösteren öğrenciyle göz teması kurmak oluşturur. Göz teması kurulan öğrenci ile iletişime geçilir ve öğrenciye ilgi gösterildiği fark ettirilir. Bu duruma öğrencinin vereceği tepki önemlidir. Bu nedenle öğretmenler, istenmeyen davranışların oluşmasını beklemeden, bütün öğrencilerle göz teması kurarak yönlendiren ve dönüt veren bir davranış biçimi göstermelidir (Ünal ve Ada, 2000).

Gözle yapılan işaretlerin ve beden dilinin belli anlamları zamanla öğrencilerde oluşabilir. Mesela; göz kırpmakla, "yaptığınız davranışların farkındayım", hafif eğilip baş ile işaret yapmak "devam et", göz kapaklarının yukarıya doğru kaldırılmasıyla uyarmak "lütfen yapma, onaylamıyorum " anlamlarına gelmektedir (Çelik, 2012). Öncelikle öğrencilerle göz teması kurmak, sonrasında ise el, yüz, baş ve göz işaretleriyle öğrencilere geri dönütler sağlamak, yaptıkları davranışlar hakkında öğretmenlerinin davranışa verdiği tepkiyi ölçmek gerekir. Öğretmenler, yapılan istenmeyen davranışların farkında olduğunu, dinlendiğini ve anlaşıldıklarını beden diliyle sınıf içerisindeki objelerden de faydalanarak yapabilir. Perdelerin açılıp kapanması, ışıkları yakıp söndürmek, masaya sertçe vurmak da öğrencilerin toplu bir şekilde uyarılması için kullanılan bazı örneklerdir (Başar, 1999).

2.1.5.3. Sözel uyarılar kullanmak. Öğrenci olumsuz davranışlarda bulunuyor ise öğretmen zaman kaybetmeden öğrenciyi uyarmalıdır. Çünkü öğrenci öğretmenin davranışı gördüğünü ancak tepki vermediğini düşünürse davranışı onayladığını düşünüp daha çok cesaret bulabilir. Yanlış davranışı zamanında fark eden öğretmen sınıftan haberdar olduğu mesajını verir. Öğrenci öfke ya da kızgınlık sergiliyorsa uyarma için bir müddet beklenebilir. Soru sorarak ya da söz hakkı vererek sözlü uyarıda bulunulabilir. Ancak uyarının kişiye değil davranışa yapılması önemlidir (Erdoğan, 2005).

2.1.5.4. Sorunun nedenini anlamak. Öğretmenlerin, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmek için üzerinde en fazla gayret göstermesi gereken yöntemdir. Problemlerin kaynağını anlamadan yapılacak her müdahale, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını pekiştirebilir ve olumsuz davranışların daha çok büyümesini sağlayabilir. Bu nedenle istenmeyen davranışlar belirlenip, bu davranışın sergilendiği ortamlarla ilgili her şey hakkında bilgileri toplamak gerekir. Oluşan durumla ilgisinin olduğu düşünülen tüm önceliklerin belirlenerek davranış hakkındaki sorular, olası durumlar, hangi ölçülere göre değerlendirme yapılacağına bilinmesi, çözüm önerileri gibi seçenekleri oluşturmak, önceden belirlenen amaçlarla davranışları karşılaştırmak, çözümü zor olan davranışlar için yapılması gerekenlerdir (Başar, 2014).

2.1.5.5. İletişime geçmek. Öğretmenler, istenmeyen davranışları engellemede çeşitli yolları denedikten sonra hala başarı gösteremez ise öğrenci ile konuşarak iletişime geçmelidir. Öğrenci ile konuşmak diğer öğrenciler tarafından duyulacaksa dersin içerisinde yapılmaması gerekir. Bu durum dersi aksatacaksa teneffüste ders dışında bir vakitte yapılmalıdır. Öğrenci ile iletişime geçmek için arkadaşlarının bilmediği ve fark etmediği bir anda çağrılarak görüşme yapılabilir (Tolunay, 2008). Sınıf dışında konuşma yapmak öğrencinin de öğretmenin de sakinleşmesine olanak sağlar (Erdoğan, 2005).

2.1.5.6. Aileler ile görüşme. Öğretmenler, öğrenci davranışlarıyla başa çıkamadıklarında, zor durumda kaldıklarında, ailenin yardımına ihtiyaç duyduklarında ve sorunun ailelerden kaynaklandığı düşündüklerinde aileler ile görüşme yapmalıdır (Başar 2003). Bazen öğrencilerdeki istenmeyen davranışların kaynağı aile olabilmektedir. Bu durumda öğretmenler ailelerden yardım istemelidir. Öğretmenlerin kısa vadedeki çözüm yolları, istenmeyen davranışlara çözüm bulmada etkisiz olabilir. Ailelerle görüşme yapmak, uzun vadede etkili olan bir stratejidir (Aydın, 2000). Ancak öğretmenlerle velilerin yaptığı görüşmeler gizli olmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin davranışlarıyla ilgili veliyi bilgilendirirken, öğrenciyle ilgili gözlem formlarını ve belgeleri velinin incelemesine

olanak sağlanmalıdır. Öğretmen ile veli arasında yapılacak görüşmelerde, önce olumlu davranışlardan bahsedilmeli daha sonra olumsuz davranışların niteliği ve çözümü üzerinde durulmalıdır. Gerekli durumlarda görüşmeye öğrenciler de katılabilir. Ailelerle yapılan görüşmelerin sonucunda varılan sonuç ve çözüm önerileri not edilerek eylem planları oluşturulmalıdır (Çelik, 2012).

2.1.5.7. Ceza verme. İstenmeyen davranışlar, sınıf disiplinini bozuyor ve eğitim öğretimi sekteye uğratiyorsa, bunun yanında tüm başa çıkma yöntemleri denenmiş ve düzelmeyorsa davranış cezalandırılabilir (Tolunay, 2008). Ceza vermek, öğrencinin istemediği bir durumla veya hoşlanmadığı bir durumla karşı karşıya getirilmesidir (Korkmaz, 2005). Ceza verme, tüm yöntemler denenip sonuç alınamayan durumlarda verilmesi gerekir. Ceza verilmeden önce davranışın engellenmesine ilişkin önlemlerin alındıktan sonra istenilen değişim olmazsa ceza vermemek için dersler feda edilmemeli ve ceza uygulanmalıdır. Ceza, öğrenci kötü bir davranış gösterdiğinde, öğretmenin öğrencinin sevmediği işi yapması veya öğrencinin sevdiği şeyi yapmasını engellemesidir (Erdoğan, 2005). Bu nedenle ceza, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına verilen bir tepkidir ve öğrencilerin bu davranışlar hakkında üzölmelerini ve pişmanlık duymalarını sağlayan yaptırımlardır (Korkmaz, 2005).

2.2. İlgili Araştırmalar

Literatür incelendiğinde, yurtiçinde ve yurtdışında istenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin çok sayıda araştırmaya rastlanmıştır.

Keskin, (2002) araştırmasında sınıf öğretmenleri çoğunlukla istenmeyen öğrenci davranışları olarak “söz almadan konuşmak”, “arkadaşları şikayet etmek”, “sınıfa girerken ve çıkarken gürültü yapmak”, “birbirlerini itmek”, “dersle ilgili materyalleri getirmeme”, “ödevleri yapmama”, “ders dinlememe” ve “diğer öğrencilerle sataşma ve onları kızdırma” gibi davranışlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu davranışlarla başa çıkmada ise çoğunlukla; “sözle uyarma”, “öğrenciyle iletişime geçme”, “aile ile görüşme” ve “öğrenci ile derste konuşmak” gibi yöntemlerin kullanıldığı; daha az kullanılan etkisi az olan yöntemlerin ise “istenmeyen görevlerin verilmesi”, “fiziksel ceza vermek”, “sevdiği oyunlardan mahrum bırakmak” ve “okul yönetimiyle görüşmek” sonuçlarına ulaşmıştır.

Özer (2009) araştırmasını, Konya-Ereğli Eğitim Fakültesi’ndeki öğrencilerle yapmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sık olarak gözlemledikleri davranışlar ile literatürdeki gözlenen davranışların arasında benzerlik bulunmaktadır. “Sınıf içerisinde

izinsiz konuşma” “yüksek ses ile konuşma” ve “komiklik yapma” gibi davranışlar sınıfta en fazla gözlemlenen istenmeyen davranışlar olmuştur. En az gözlenen davranış ise “öğretmenlere kabalık yapma” davranışdır. İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada ceza vermeyi az sayıda aday tercih etmiştir. Öğrencilerdeki istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan yöntemler bakımından ise en çok sözel yöntemlerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sipahioğlu'nun (2008) araştırmasını, İzmir-Narlıdere ilçesindeki sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirmiştir. 141 öğretmenle gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullanılan yöntemlerin diğer araştırmaların sonuçlarıyla benzer olduğu ve öğretmenler tarafından sıklıkla kullanılan yöntemin sözel yöntemler olduğu bulgusuna yer verilmiştir.

Tolunay, (2008) araştırmasında Bursa merkezinde, 228 öğretmen ile çalışmıştır. Araştırmanın bulgularını incelediğimizde, Özer'in (2009) bulgularıyla aynı sonuca ulaşılmıştır. “Sınıfta izinsiz konuşma” davranışının ortalama aralık değerlerine bakıldığında bu davranış ile karşılaşma sıklığı %39.04 ile “bazen” düzeyinde karşılık gelmektedir. Bu davranış; “sınıfa gürültü ile girme ve çıkma”, “sürekli olarak arkadaşlarıyla şikayette bulunma”, “arkadaşlarına lakap takma”, “derse gereken materyali getirmeme”, “ödevleri yapmama”, “kavga etme” davranışlarının izlediği görülmektedir. Davranışlarla başa çıkmada öğretmenlerin sık bir şekilde kullandığı yöntemlerin başında “sözle uyarmak” stratejisi gelmektedir. Bu sonu., Özer (2009) ve Sipahioğlu'nun (2008) sonucu ile paralellik göstermektedir. Sınıf farklılıklarına göre, öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşma sıklığı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Birinci sınıfı ve beşinci sınıfı okutan öğretmenlerin genel anlamda sınıflarındaki istenmeyen davranışlar ile diğer sınıfları okutan öğretmenlere oranla daha sık karşılaştıkları sonucuna varılmıştır.

Üstün (2013) araştırmasını Çanakkale ilindeki Fen ve Teknoloji öğretmenleriyle gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada, istenmeyen öğrenci davranışları ile ilgili şu bulgular yer almaktadır: “Öğretmenler, laboratuvar kurallarıyla ilgili istenmeyen davranışların kapsamı; Karşılaştıkları en istenmeyen davranış, laboratuvar çalışmasının öğrenciler tarafından boş bir ders olarak görülmesi ve buna paralel olarak, zaman zaman gerekli malzemeleri getirmemeleridir. Öğretmenlerin sıkça karşılaştığı istenmeyen davranışlar arasında, ders sırasında dikkat çekmeye çalışmak, yanlış zamanlarda not almaya çalışmak, güvenlik kurallarına uymamak, derse hazır olmamak gibi dersin verimli bir şekilde yapılmasını

engelleyecek davranışlardır. Öğretmenlerin grup öğrenme ile ilgili kötü öğrenci davranışları açısından en kötü davranışlarını incelerken ilginç benzerlikler görülmektedir. Öğretmenler öğrencilerin laboratuvar ortamında yapılan çalışmaların günlük hayatta işe yaramayacağını düşündüklerine dikkat çekmiştir. Bu fikre göre, genellikle laboratuvar araştırmalarına kayıtsızlık, zili çalmadan önce bırakmaya hazırlanma gibi istenmeyen öğrenci davranışlarıyla karşılaşmaktadır.

Şenkulak, (2010) Kayseri merkezindeki ortaöğretim okulları ile bu okullardaki öğrenci ve öğretmenlerle araştırmasını gerçekleştirmiştir. Gerçekleştirilen anket, görüşme ve gözlemler sonucundaki bulgular şu şekildedir: Öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarını öğretmenlerin cinsiyetlerine göre incelerken, kadın öğretmenlerin bu tür davranışlarla karşılaşma olasılıklarının erkek öğretmenlerden daha fazla olduğu bulunmuştur. 22-25 yaş grubundan 45-54 yaş grubuna geçtikçe (yaş arttıkça), istenmeyen öğrenci davranışıyla karşılaşma sıklığı azalmakta ancak; 55 ila 60 yaş arası öğretmenler için durum farklıdır. Bu yaştaki öğretmenler arasında kötü öğrenci davranışıyla karşılaşma sıklığı tekrar artmıştır. En istenmeyen öğrenci davranışıyla karşılaşan öğretmen grubu, 22-25 yaş grubundaki genç öğretmenlerdir. Öğretmenlerin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla başa çıkmalarında en sık kullanılan stratejiler şunlardır: Dersten sonra öğrencilerle konuşma, öğrencilere davranışları hakkında konuşma, öğrencilere sınıf kurallarını hatırlatma, göz teması kurma, öğrencilerden eylemlerini derhal sonlandırmalarını isteme, sınıfta öğrencileri uyarma ve sınıf kurallarını vurgulama, rehber öğretmenle görüşme, öğrencilere sorular sorma, öğrencilerin aile üyeleriyle konuşma ve öğrencileri derse dahil etme şeklinde sıralanmıştır. Öğretmenlerin en az kullanılan stratejisi ise; öğrenciyi teneffüse çıkarmama, öğrenciyi dersten çıkarma, tüm sınıfı cezalandırma, öğrencinin haysiyetini yok etme, öğrencinin sınıf eğitim aktivitelerine katmama, yöneticiye göndermek, fiziksel ceza verme, öğretim yöntemlerini değiştirerek öğrencileri öğretim disiplini sağlamak ve çeşitli hareketlerle öğrencilerin dikkatini çekmektir.

Keleş, (2010) araştırmasını İstanbul-Maltepe bölgesinde bulunan 197 sınıf öğretmeni ile yapmıştır. Araştırmanın sonucundaki bulgular şu şekildedir: Araştırma sonuçları, öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı kullandığı başa çıkma yöntemlerinin seçimini etkileyen bireysel değişkenlerin, öğretmenlerin mesleğe harcadığı toplam kıdem süresi ve buldukları okuldaki kıdem süresi olduğunu göstermiştir. Araştırmalar, öğretmenlerin sıklıkla istenmeyen davranışlar için kullandıkları başa çıkma yöntemlerini seçerken, öğrenci kişiliğinin saygısının ötesine geçmediklerini ve

öğretmenlerin sınıf yönetimi sırasında sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışların orta derecede önemli problemler olduğunu göstermektedir.

Johnson'un (1994) çalışmasını aday sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi bilgileri ile onların kontrol kavramlarını göz önünde bulundurarak araştırmak amaçlanmıştır. Çalışma, öğretmen adaylarının sahip oldukları sınıf yönetimi kavramlarının eğitim sırasında verilen kavramlarla tutarlılığını ve benzerliğini araştırmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda dereceleme ölçeği ve açık uçlu sorular sorularak, 85 aday öğretmene karma araştırma metodu uygulanarak kural temelli, destekleyici ve dominant sınıf yönetimi kavramları ile ilgili düşünceleri alınmıştır. Araştırma sonucunda, kurala dayalı kavramlar adayın teorik bilgisinde gelecekteki tüm öğretmenlerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Buna rağmen, gelecekteki öğretmenlerin teorik bilgilerinin bazılarında baskın ve destekleyici kavramlar görünür olmasına rağmen, kural temelli kavramlar da bu bireylere egemendir.

Parish ve Necessary (1997) çalışmasında; öğretmenlerdeki tutum ve davranışların, öğrencilerdeki davranışlar ile ilgisi olup olmadığını araştırmışlardır. Bu çalışmada öğretmenlerin tutum ve davranışlarını ortaya çıkarmaya, onların iyi ve kötü davranışların farkında olmasına ve öğrenci davranışlarıyla ilişkilerini ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Sonuç olarak; öğretmenler öğrencilerine dostça ve samimi davranıyor ise öğrencilerden de aynı davranışların beklendiğini belirlenmiştir (Akt. Mursal 2005).

Zuckerman, (2007) araştırmasında aday öğretmenlerin sınıftaki disiplin problemleriyle başarılı bir şekilde başa çıkması için kullanabilecekleri önleme ve yönetme yöntemlerini araştırmayı amaçlamıştır. Çalışmada öğretmen adaylarından, okuldaki geçirdikleri deneyimlerinden hatırladıkları bir sınıf yönetimi olayını ve bunu önlemede ya da yönetmede kullandıkları stratejileri yazmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarının kullandığı yöntemler Levin ve Nolan'ın (2003) önleyici ve aktif disiplin stratejilerine göre düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda; Ders değişim stratejileri, sözel ve sözel olmayan müdahale stratejilerinin kullanılması ve rahatsız edici davranışların öğrencilerle defalarca tartışılması olumlu sonuçlar vermiştir.

Literatür incelendiğinde, istenmeyen öğrenci davranışları ve başa çıkma yolları başlığında yapılan araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmüştür. Günümüzdeki çocuklarda aşırı dikkat dağınıklığının görülmesi ve teknoloji bağımlılığı hastalığının oluşması, ayrıca ailelerin öğretmenlerin işine aşırı bir şekilde karışması yüzünden,

öğrencilerdeki istenmeyen davranışların niteliğinin değiştiği düşünülmektedir. Bu nedenle öğretmen görüşleriyle güncel olarak bu araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanma süreci ve veri analizine ilişkin başlıklara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde nitel yöntemle yapılmış bir araştırmadır. Veriler, nitel araştırmanın yöntemlerinden görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin içerik analizi yapılarak sonuca ulaşılmıştır.

Nitel araştırma, disiplinler arasında bütüncül bir bakış açısını esas alan, araştırmanın problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla incelemeyi benimseyen bir yöntemdir. Üzerinde araştırma yapılan olgu ve olaylar kendi bağlamında ele alın ve insanların onlara yükledikleri anlamlar açısından yorumlanır (Altunışık, 2010).

Nitel araştırma, insanın kendi sırlarını çözmek ve kendi çabasıyla biçimlendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından birisidir (Özdemir, 2010: 326). Nitel yöntemle tasarlanmış araştırmalarda ele alınan konu hakkında derin bir kavrayışa ulaşma çabası vardır. Bu yönüyle araştırmacı bir kaşif gibi hareket ederek ilave sorularla gerçekliğin izini sürer ve muhatabının öznel bakış açısına önem verir. Sistematik ve tutarlı bir sürecin takip edilmesi açısından nitel araştırmanın, şekil 3.1.'deki aşamaları gözetilerek planlanması gerekmektedir (Karataş, 2015).

Şekil 3.1. Nitel Araştırma Sürecinin Adımları

Kaynak : Karataş, 2015

Bu araştırmadaki veriler nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniği ile elde edilmiştir. Karataş (2015) görüşmeyi, “araştırmaya katılan bireylerin belli bir konuda duygu ve düşüncelerini anlatma etkinliği” olarak tanımlanmaktadır (s.63). Görüşmede asıl hedef; bireyin i dünyasına girerek, konuya ilişkin bakış açısını anlamaya çalışmaktır (Karataş, 2015). Görüşme yönteminde, araştırmacı tarafından üzerinde çalıştığı konuyla alakalı olarak araştırmaya başlamadan önce oluşturduğu ölçekteki soruları katılımcılara yönelterek, araştırmanın konusuyla ilgili bilgi ve verileri sistematik bir şekilde toplayabilmektedir. Trknl (2000) görüşme yöntemiyle ilgili olarak “görüşme yöntemiyle daha doğru ve nitelikli görüşler elde edilir ve katılımcılar bu konu hakkındaki düşüncelerini rahatça ifade etmekte serbesttirler” demiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın alışma grubunu; 2019/2020 eğitim ğretim yılında, Denizli ilinde, MEB’e bağlı merkez ilkokullarda görev yapan 20 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubuna ait bilgiler Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. *alışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler*

Değişken		<i>f</i>
Cinsiyet	Kadın	12
	Erkek	8
Kıdem	0-5 yıl	2
	6-10 yıl	5
	11-15 yıl	5
	16-20 yıl	6
	21 yıl ve üzeri	2
ğrenim Durumu	n Lisans	2
	Lisans	10
	Yüksek Lisans	8
Mezuniyet	Sınıf ğretmenliği	20
	Diğer	-

Tablo 3.1. incelendiğinde; çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin 12’si kadın sekizi erkektir. İki katılımcının hizmet süresi 0-5 yıl arası, beş katılımcının 6-10 yıl arası, beş katılımcının 11-15 yıl arası, altı katılımcının 16-20 yıl, iki katılımcının hizmet süresi ise 21 yıl üzerindedir. Çalışma grubunun hizmet süresi olarak tecrübeli öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların ikisi önlisans, 10’u lisans, sekizi ise yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların tamamı sınıf öğretmenliği mezunudur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, araştırmacı tarafından oluşturulan “İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejileri” başlıklı yapılandırılmış görüşme formudur. Veri toplama aracını oluşturmak için nitel yöntemle yapılan alanyazın incelenmiş ve daha önceden geliştirilen ölçeklere bakılmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için araştırmacı tarafından yedi soruluk bir ölçek hazırlanmıştır. Daha sonra uzman desteği alınarak, yüksek lisans yapan iki öğretmen ile soruların içeriği, anlaşılabilirliği, alt problemlerle ilişkisi ve verilebilecek yanıtlar üzerine değerlendirme yapılarak, beş soruluk ölçme aracına son şekli verilmiştir. Görüşme formunun birinci bölümünde katılımcılar için kısa bir bilgi, araştırmanın amacı ve kişisel bilgilere ait bölümler yer almıştır. Formun ikinci bölümünde ise verilerin elde edilebilmesi için araştırmacı tarafından çalışma grubuna yöneltilen görüşme sorularına yer verilmiştir:

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Araştırmacı tarafından, sınıf öğretmenleriyle görüşme yapmak üzere gerekli yasal izin alınmıştır. Geliştirilen görüşme formu kullanılarak, 2020 yılı Ocak-Mayıs ayları arasında Denizli merkez bölgesinde görev yapan 20 öğretmen ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubundaki 12 katılımcıyla, ortalama 25’şer dakika yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Diğer sekiz katılımcı ile de telefonla görüntülü konuşma şeklinde görüşme yapılmıştır. Katılımcıların isteğiyle ses kaydı alınmamıştır. Katılımcı öğretmenlere, isimlerinin, görev yaptığı okullarının ve araştırmada toplanan verilerin gizli tutulacağı, elde edilen verilerin bu araştırmanın dışında başka bir yerde kullanılmayacağı belirtilerek güven ortamı oluşturulmuştur. Katılımcılara, görüşmeye başlanmadan önce araştırma ile ilgili ön bilgiler verilmiştir. Görüşmeler samimi bir ortamda ve karşılıklı diyaloglar halinde, bazen derinlemesine mülakat şeklinde yapılmıştır. Sorular araştırmacı tarafından hep aynı sıra ile sorulmuştur. Araştırmacı tarafından katılımcıların görüşleri kısa kısa alıntılarla desteklenmiştir. Görüşme sorularına verilen uzun cevaplar, anlam

bozulmadan kısaltılarak araştırmacı tarafından not edilip yazılı kayda alınmıştır. Görüşme sonunda alınan notlar katılımcılara teyit ettirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, nitel analiz tekniklerinden içerik analizi yapılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinin asıl amacı, ulaşılan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Ulaşılan verilerin, içerik analizi yapılırken derinlemesine bir işleme sokulur ve yeni kodlar-kavramlar oluşturulur. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve şimşek, 2008). İçerik analizinde yine Yıldırım ve şimşek (2008) tarafından belirtilen; ana temaların bulunması, alt temaların oluşturulması verilerin kodlanması ve kavramlaştırılması, bulguların yorumlanması şeklinde dört aşamalı bir süreç izlenir.

Araştırmanın analizine, katılımcılardan elde edilen verilere ait veri seti oluşturularak başlanmıştır. Daha sonra veriler değerlendirilerek, görüşme soruları ve alt problemler sırasıyla ilişkilendirilmiştir. Araştırma verilerinin içerik analizi yapılırken, veri setindeki verilerden ana temalar belirlenmiş, oluşan ana temalar alt temalara bölünerek ilişkilendirilmiş ve veriler kodlanmıştır. Ana tema, alt tema, kodlar ve frekans değerleri Tablolaştırılarak, neden sonuç ilişkisi içerisinde ayrıntılı bir biçimde yorumlanmıştır. Son aşamada ise sonuçlara ulaşılmış ve sonuçlara göre öneriler getirilmiştir.

Bulguların yorumlanmasında doğrudan alıntılarla önemli görülen bazı öğretmen görüşlerine yer verilerek araştırmanın güvenilir olması sağlanmıştır. Araştırmanın inandırıcılığının (iç geçerlik) sağlanması için de her görüşmenin sonunda alınan notlar araştırmacı tarafından özetlenerek katılımcılara teyit ettirilmiştir. Dış geçerliliği sağlamak için veriler tablo haline getirilerek ana tema ve alt temalar belirlenerek yorumlanmıştır. Araştırmacı tarafından önemli görülen ve can alıcı noktalara değinildiği düşünölen öğretmen görüşleri, direkt olarak araştırmanın içerisinde bulgular kısmında yazılmıştır. Verilerin analizi yapılırken, katılımcıların kimliğinin ve görev yaptığı okulun ortaya çıkmamasına dikkat edilmiştir. Veri Tablosunda katılımcı öğretmenlere G1-G20 (Katılımcı1-Katılımcı20) şeklinde kısaltılarak numaralandırılmış, alt tema başlıklarında görüş bildiren görüş sayıları da (*f*) sembolü ile gösterilmiştir.

Tablo 3.2. *Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliğin Geliştirilmesi İçin Kullanılan Stratejiler*

Strateji	Araştırmada Kullanılma Durumu
Katılımcı Doğrulaması	Görüşme sonucu elde edilen veriler ve alınan notlar, sınıf öğretmenlerine tekrar okunmuş ve düzeltme yapmak isteyip istemedikleri sorularak verilerin teyidi yapılmıştır (Lincoln ve Guba 1986)
Araştırmacının Konumu ve Verileri Yansıtma Durumu	Araştırmacı, elde ettiği verilere asla yorum katmamış, araştırmada ulaşmak istediği sonuçlara yönelik hiçbir soru sormamış, kişisel düşüncelerini açıklamamış, yönlendirme yapmamış ve eleştiride bulunmamıştır (Eisenhart ve Hove 1992).
Verilerin Çalışmaya Yansması	Katılımcılardan elde edilen veriler araştırmanın içerisinde doğrudan alıntı yapılarak yazılmış, değiştirilmemiş ve yorum katılmamıştır (Sandelowski, 1993).
Uzman Desteği	Araştırmanın görüşme soruları araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve uzman desteğiyle geliştirilmiştir (Thorne 1997).
Gizlilik ve Güven	Elde edilen veriler araştırmanın dışında kullanılmamış, katılımcıların gizliliği esas alınmıştır (Carr ve Kemnis, 1986).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, verilerin içerik analizi sonucu ulaşılan bulgulara, öğretmen görüşlerine ve yapılan yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilgili temalar çıkartılmıştır. Elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1 *İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(G)	Toplam (f)	
İstenmeyen Öğrenci Davranışları	İletişim Bozuklukları	Tartışma, kavga etme ve şiddet	3	G5, G11, G19	8	
		Şikayet etme	2	G6, G13		
		Yalan Söyleme	2	G3, G16		
			Söz Kesme Davranışı	1	G10	
			Dikkat dağınıklığı	2	G9, G14	
		Ders Akışına Etki	Söz almadan konuşma	2	G1, G17	7
			Bağırarak konuşma	2	G8, G18	
			Derste başka şeylerle uğraşma	1	G2	
		Derse İsteksizlik	Ödev Yapmama	3	G4, G15, G20	
			Derse Karşı İlgisizlik	2	G7, G12	5

Tablo 4.1 incelendiğinde öğretmenlerin eğitim öğretim faaliyetleri sırasında sınıflarında karşılaştığı istenmeyen davranışlar; iletişim bozuklukları($f=8$), ders akışına olan etki ($f=7$) ve derse ilgisizlik($f=4$) alt temalarında oluşmuştur. İstenmeyen öğrenci davranışları başlığında oluşan alt temalar istenmeyen davranışların olduğu alanları, kodlar ise öğrencilerdeki istenmeyen davranışların ortaya çıkma biçimini göstermektedir.

Tablo 4.1 incelendiğinde, iletişim bozukluğu ($f=8$) alt temasında; “tartışma, kavga etme ve şiddet”, “şikayet etme”, “söz kesme davranışları” ve “sürekli ağlama” kodları oluşmuştur. İletişim bozuklukları, öğrencinin kendisinden veya öğretmen öğrenci arasındaki ilişkinin niteliğinden kaynaklanabilir. Bu kodlardan “tartışma, kavga etme ve şiddet” kodu hakkında görüş bildiren G 19 şunları söylemiştir:

...öğrenciler en küçük bir olayda bakıyorum hemen tartışıyor ve kavga gibi sürekli şiddet içeren davranışlarla karşılaşılıyor. Kendi aralarında üstünlük kurma peşindeler. Birbirlerine tahammül edemiyorlar. Hiçbiri hatasını kabul etmek istemiyor. Özellikle nöbetçi olduğum günlerde teneffüste sürekli olarak tartışan, kavga eden çocukları ayırıyorum. Bu tarz şiddet olaylarının, çocukların izlediği şiddet içerikli film ve oynadığı şiddet içerikli oyunlar ile ailelerinden ilgi görmemesine bağlıyorum. Öğrencilerin ruh sağlıklarının, bu tarz şiddet içeren haber, oyun ve filmlerden çok etkilendiğini düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 19).

İletişim bozukluklarından “Şikayet etme” koduyla ilgili G 13 şunları söylemiştir:

...öğrenciler en ufak bir meselede şikayette bulunuyor. Özellikle birinci sınıf öğrencileri bunu çok sık yapıyor. Öğrencilerin birbirine tahammülü yok. Şikayet dinlemekten dersi tam işleyemiyor ve onlara kızdığı oluyor. Çocuklar, sınıf kurallarını öğrenen kadar bu davranışı çok sık yapıyorlar. Büyüdükçe bu davranışları azalıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13).

...öğrenciler kolaylıkla yalan söyleyebiliyor. Bu konudaki değer yargıları zayıf. Bazıları yalan söylemede ustalaşmış. Hiç yüzü de kızarmıyor. Yalan olumsuz sonuçlar doğurduğunu ve yalan söylemenin kötü bir davranış olduğunu büyüdükçe anlıyorlar. Bu anlamda okulda uyguladığımız değerler eğitiminin faydasını görüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 16).

Şiddet ve kavda gibi istenmeyen davranışlar çocukların izlediği şiddet içerikli film, çizgi film veya oynadığı oyunların içeriğinden kaynaklanabilir. Yalan söyleme davranışı ise çocukların savunma mekanizması olarak kendini korumak düşüncesinden kaynaklanabilir. Söz kesme ve şikayet etme davranışları öğrencilerin ilgi çekmek için kullandığı bir davranış olabilir. Öğretmenin öğrencileriyle olan duygusal bağının tam oluşmaması da iletişim sıkıntılarının nedeni olabilir. İletişim bozukluğundan kaynaklı öğrenci davranışlarıyla başa çıkılmazsa, öğretmenler üzerinde yıpratıcı bir etki bırakabilir.

Tablo 4.1 incelendiğinde; ders akışına etki (f=7) alt temasında “dikkat dağınıklığı”, “söz almadan konuşma”, “bağırarak konuşma”, “derste başka şeylerle uğraşma” gibi kodlar ortaya çıkmıştır. Ders sırasında oluşan istenmeyen davranışlar, öğrencilerin derse güdülenmemesinden kaynaklanabilir. Ortaya çıkan kodlarla ilgili katılımcılar şunları söylemiştir:

“...öğrencileri derse hazır hale getirinceye kadar 15 dakika zaman geçiyor. Kendilerini derse veremiyorlar. Kafaları başka yerde. Düşünceleri çok dağınık. Bu nedenle konuları hemen anlayamıyorlar ve geri dönüt alamıyorum. Onları toparlamakta zorlanıyorum.” (Görüşme Kaydı: Öğretmen 14).

...ders sırasında konu anlatırken veya bir öğrenci konuşurken diğer öğrencilerin amaçsızca söz almadan konuşması, bütün dikkatimi dağıtıyor. Öğrenciler aşırı serbestler. İlkokulda bu davranışı bitirinceye kadar çok zorlanıyorsunuz. Öğrenciler, söz almadan konuşmanın öğretmenine ve arkadaşlarına saygısızlık olduğunun farkında değiller. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1).

...ders sırasında yüksek sesli konuşan öğrenciler, dersin akışını çok bozuyor. Kendi aralarında bağırarak konuşmayı huy edinmişler. Konuşma diyaloglarının olduğu metinleri okutarak, bağırmadan konuşma tarzını oluşturmaya çalışıyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18).

...gerçekten öğrencileri bazen anlamakta zorlanıyorum. Dersi dinlememek için kalemini silgisini yere atıyor. Arkadaşını dürtüyor. Tuvalet için izin istiyor. Bunun gibi birçok davranışlarla karşılaşılıyor. Çocuklar derse karşı çok ilgisizler. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2).

İstenmeyen öğrenci davranışları, sınıf içerisinde görüldüğü zaman ders işleyişini aksatabilir. Son yıllarda çocuklarda oluşan teknoloji bağımlılığı, “dikkat dağınıklığına” neden oluşturabilir. “Söz almadan ve bağırarak konuşma” ise sınıflarda en sık karşılaşılan olumsuz davranışlardan birisidir. Bir öğrenci konuşurken veya öğretmen ders anlatılırken söz almadan bağırarak konuşmalarının nedenini, öğrencilerin dikkat çekmek istemesi veya benmerkezcilik davranışları oluşturabilir. Öğrencilerin derste başka işlerle uğraşması ise öğretmenin sınıf yönetimindeki yetersizliğinden kaynaklanabilir. Hiperaktif davranışlar sergileyen çocuklar da derslerde başka şeylerle uğraşarak, sınıfın dikkatini dağıtıp ders işlenmemesine neden olabilirler.

Derse isteksizlik (f=5) alt temasında, “ödev yapmama” ve “derse karşı ilgisizlik” kodların oluşması, derslerin öğrencileri tatmin etmemesi ve öğrencilerin sorumsuzluğundan kaynaklanabilir. Ödev yapmama ile ilgili katılımcılardan G 20’ nin görüşü şu şekildedir:

...ailelerden en çok işittiğim ve ders sırasında karşılaştığım en büyük sıkıntı öğrencilerin ödev yapmaması ve ders tekrarı yapmak istememesi. Çocuklar sanki ödev yapmayı bir ceza olarak algılıyor. Ders içeriklerini daha ilgi çekici hale getirmeliyiz. Evlere de çok ödev vermemeliyiz diye düşünüyorum. Zaten ödevlerin çoğunu aileler yapıyor. Ama EBA'dan ve Morpa Kampüsten vermiş olduğum ödevlerde bir sıkıntı yaşamıyorum. Bu da teknoloji ile yapılan ödevleri ilkokulda dahi eğitim aracı olarak kullanmanın önemini bize gösteriyor. Çocuklar artık tablet telefon ve bilgisayar kaynaklı eğitim çalışmalarını daha severek yapıyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20).

Derse karşı ilgisizlik kodu hakkında ise G 12 şu şekilde görüş belirtmiştir:

Çocuklar teneffüslerde deli gibi oyun oynuyorlar. Zil çaldığında çocuklarda suratı görmeniz lazım. Ders sırasında bile çöp atma, tuvalet ihtiyacı, eşyalarını sıranın altına atma gibi davranışlar çocukların derse karşı ilgisizliğini gösteriyor. Çocukların sınıfa kapanmak istemediklerini görüyorum. Çocuklar, derslerin kendilerine ileride faydası olacağını farkında değil. İnanın ya ailesi için ya da öğretmen baskısıyla derslere giriyorlar ve ders çalışıyorlar. Bu durum da çocukların derse güdülenmesinde sıkıntı oluyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12).

Katılımcıların derse olan isteksizlik hakkındaki görüşleri ve oluşan kodlar incelendiğinde, öğrencilerin derse karşı güdülenmelerinin zorlaştığı ve derslerden sıkıldıkları için istenmeyen davranış gösterdikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerdeki amaçsızlık, bu duruma neden oluşturabilir. Ailelerin aşırı baskısı ve çocuklarını diğer arkadaşlarıyla kıyaslamaları da derse karşı olan ilgiyi azaltabilir. Öğretmenlerin dersleri çekici hale getirmesi ve öğrencilerine idealler yüklemesi, çocukların derse karşı olan isteksizliklerini giderebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilgili temalar çıkartılmıştır. Elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.2'de verilmiştir.

Tablo 4.2 *İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(G)	Toplam (f)
Nedenler		Kalabalık sınıflar	3	G3, G8, G16	8
	Sınıf içinden	Öğrencilerin Sorumsuzluğu	2	G2, G10	
	Kaynaklanan	Ders süresinin uzunluğu	2	G1, G13	
	Nedenler	Öğretmenlerin tutumu	1	G7	
	Sınıf	Teknoloji Bağımlılığı	4	G6, G11, G12, G15	
	Dışından	Ailelerin İlgisizliği	3	G4, G14, G17	
	Kaynaklanan	Aile Baskısı	2	G19, G18	12
	Nedenler	Parçalanmış Aileler	1	G5	
		Yabancı Uyruklu Öğrenciler	1	G20	
		Sosyo Ekonomik Durum	1	G9,	

Tablo 4.2 ye göre, istenmeyen öğrenci davranışlarının sınıf içinden (f=8) ve sınıf dışından (f=12) kaynaklanan nedenlerden dolayı ortaya çıktığı görülmektedir. Sınıf dışından kaynaklanan nedenlerin(f=12) daha fazla olması öğrencilerin okul dışındaki yaşantılardan etkilendiğini göstermektedir. Ailelerden kaynaklı nedenlerin fazlalığı dikkat çekmektedir.

Sınıf içinden kaynaklanan nedenler başlıklı (f=8) alt temada; “öğrencilerin sorumsuzluğu”, “ders süresinin uzunluğu”, “öğretmenlerin tutumu” gibi kodlar oluşmuştur. Bu tema ile ilgili “kalabalık sınıflar” kodu hakkında katılımcı G 16 şunları söylemiştir:

...35-40 kişilik sınıflarda bizden eğitim vermemiz bekleniyor. 40 dakikalık derste bir öğrenciye bir dakika zaman ayırabiliyorsunuz. Hem sınıfa hakim olacaksınız, hem ders anlatacaksınız, hem rol model olacaksınız. Bunları bu kalabalık sınıflarda yapmak mümkün değil. İster istemez sınıfa hakim olamayınca da öğrencilerde olumsuz davranışlar başlıyor.” (Görüşme Kaydı: Öğretmen 16).

Öğrencilerin sorumsuzluğu kodu ile ilgili G 2 şunları söylemiştir:

...Hedef ve hayalden uzak bir öğrenci topluluğunun oluştuğunu görüyorum. Öğrenciler yaptığı davranışların sonucunda neler oluşabileceğinin farkında bile değil. Kesinlikle sorumluluk almıyorlar veya almaktan kaçıyorlar. Bunun yanında sınıfın ve okulların kurallarına uymada sorumsuzlar. Bu da ister istemez istenmeyen davranışlara neden oluyor.” (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2).

Ders süresinin uzunluğu hakkında G 13 şunları söylemiştir:

...ilkokul öğrencileri için 40 dakikalık ders süresinin çok fazla olduğunu düşünüyorum. Belli bir süreden sonra çocukların dikkatlerini toplamakta zorlanıyorum. Ortaokul ve lisedeki öğrencilerle ilkokuldaki öğrenciler farklı yaşta olmalarına rağmen, ders süreleri eşit. Zaten öğrencilerin kafaları çok dağınık. Okula hazır gelmiyorlar. Bir de uzun ders sürelerinde onları sınıfta tutmak çok zor oluyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13).

G 7 ise öğretmen tutumu ile ilgili olarak şunları söylemiştir:

...ben istenmeyen öğrenci davranışlarında sorumluluğun öğretmenlerde olduğunu düşünüyorum. Sonuçta öğrencileri yönlendirecek öğretmendir. Öğrencilerle duygusal bağ kurulduğunda, sizi sevdiklerinde ve öğretmenin de sınıf içi hakimiyetinin oluşması durumunda, istenmeyen davranışların en aza ineceğini düşünüyorum. Hele hele küçük yaştaki öğrencilerle bu bağ daha iyi kurulabiliyor. Bence öğretmenler uğraşmak istemiyor. Bu da sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara neden oluyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7).

Öğretmenlerin, kalabalık sınıfların yönetiminde zorlandığı görülmektedir. Özellikle kalabalık sınıflarda, küçük yaştaki ilkokul öğrencileriyle ders işlemek ve onlara söz dinletmek zor olabilir. Kalabalık sınıflar, her türlü disiplin olaylarının yaşanabileceği ve yönetimin zorlaştığı sosyal alanlar olarak görülebilir. Öğrencilerin sorumsuzluğu ise hedefsizlikten kaynaklanabilir. Öğrencilerin hedefinin olmayışı onları istenmeyen davranışlara yönlendirebilir. Ders süresinin uzunluğu, öğrenciler için istenmeyen davranışlara neden oluşturabilir. Öğrencilerin dikkat süresinin bittiği anlaşıldıktan sonra öğretmen ders işlemeyi bırakıp onlara farklı etkinlikler yaptırabilir. Bu durum sınıf içinde istenmeyen davranışların oluşmasını engelleyebilir. Öğretmen tutumlarının, istenmeyen davranışa neden olması düşündürücüdür. Profesyonel olarak yapılan öğretmenlik mesleğinden kaynaklı istenmeyen davranışların oluşmaması gerekir. Öğretmenlerde uzun yıllar görev yapmanın vermiş olduğu tükenmişlik sendromu bu durumun nedeni olabilir. Öğretmenlerin çocuk sesinden bıkmaları, mesleğinde yıpranmaları, hasta olmaları veya kişisel sıkıntılarının olması, istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenini oluşturabilir.

Sınıf dışından kaynaklanan nedenler (f=12), “teknoloji bağımlılığı”, “ailelerin ilgisizliği”, “aile baskısı”, “parçalanmış aileler”, “yabancı uyruklu öğrenciler” ve “sosyo

ekonomik durum” gibi kodlar ortaya çıkmıştır. “Teknoloji bağımlılığı” hakkında G 11 şu görüşleri söylemiştir:

...çocuklar sürekli oyun karakterlerinden bahsediyor. Onlar için sanki derslerden daha önemli bir şey bu. Bir keresinde Görsel Sanatlar dersinde öğrencilerden oynadıkları oyunlarla ve izlediği filmlerle ilgili resim çizmelerini istedim. Sınıfın yarısından fazlasının şiddet içerikli çizimler yaptığını gördüm. Veli toplantılarında aileler ile görüştüğümde, çocukları telefonun ve tabletin başından kaldıramıyoruz gibi sözler söylüyorlar. Bu durum artık çocukların bağımlı olduğunu gösteriyor. Bu bağımlılık ise çocukların dikkatlerinin dağınık olmasına, sınıfta içinde ve dışında şiddet yönelimlerine neden olduğunu düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11).

Sınıf dışı nedenlerden ailelerin ilgisizliği ile ilgili G 17 şunları söylemiştir.

...watsap grupları kurup toplantılar yapmama rağmen hala yüzünü görmediğim veliler var. Bu ailelerin çocuklarında hem ders anlamında hem de davranış anlamında sıkıntılar var. Bu aileler evde çocuklarıyla ilgilenmiyorlar. Çocukların ders eğitimi ve davranış eğitimi konusunda çok ilgisizler. Bu da çocuklara olumsuz bir şekilde yansıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17).

Aile baskısı kodu ile ilgili olarak G 18 şunları söylemiştir:

...anlayamadığım şey, okulda çocuklar yarışmıyor sanki aileler yarışıyor. Aile baskısı çocukları çok yıpratıyor. Bu baskı, çocuklarda aşırı bir beklentiye girilmesine neden oluyor. Çocuklar da bunun altında eziliyorlar. Bu aileler çocuklarını sürekli diğer çocuklarla kıyaslıyorlar. Onun için de çocuklar kendilerini yetersiz görüyor ve olumsuz davranışlar sergileyebiliyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18).

G 5 parçalanmış aileler kodunda şunları söylemişti:

...sınıftaki boşanmış ailelerin çocuklarında büyük sıkıntılar görüyorum. Sürekli mutsuz ve ders ile alakaları yok denecek kadar az. Bu çocukların travma geçirdiğini düşünüyorum. Yaşadıkları süreç eğitimlerine de olumsuz yansıyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5).

G 20 yabancı uyruklu öğrenciler kodu hakkında şunları söylemiştir:

...Suriyeli öğrencilerin uyum sağlamasında sıkıntılar yaşıyoruz. Dil bilmiyorlar. Çekingen duruyorlar. Aileleri de okula gelmiyor zaten. Bu çocuklar için derste ekstra zaman da ayırıyoruz. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20).

G9 ise “sosyo ekonomik durum” kodu ile ilgili şunları söylemiştir:

...ekonomik yönden durumu yetersiz olan ailelerin çocuklarında bir eziklik hissediyorum. Onları her türlü sürecin içerisine dahil ediyorum ama bu durumun çocuklarda çekingenliğe neden olduğunu görüyorum. Sınıfa nakil gelen sosyalleşmeyen öğrencilerde de aynı sıkıntılara rastlıyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9).

Tablo 4.2'deki sınıf dışından kaynaklanan davranışlara ilişkin kodlar incelendiğinde; günümüzün en güncel hastalığı olan ve küçük büyük herkesi etkisi altına alan teknoloji bağımlılığının, istenmeyen öğrenci davranışlarına neden oluşturan faktörlerin başında geldiği görülmektedir. Teknolojinin bilinçsizce kullanımı bu duruma neden olabilir. Ailelerin küçük yaşta çocuklarını durdurabilmek ve disipline etmek için televizyon ve telefon gibi araçları çocuklarına sunmaları da oluşan bu olumsuz durumun nedeni olabilir. Anne ve babaların çalışması, eve yorgun gelmesi ve ailelerin çocuklarının eğitimlerine vakit ayırmaması ailelerin ilgisizlik nedenleri olarak görülebilir. Bu durumlar öğrencilerin aşırı serbestliğine neden olabilir ve öğrencilerde istenmeyen davranışların oluşmasına neden oluşturabilir. Ailelerin öğrenci üzerindeki okul baskısı da öğrencileri davranışlarını olumsuz etkileyebilir. Aile baskısı, veliler arasındaki yarıştan kaynaklanabilir. Bu durum, öğrencilere aşırı yüklenilmesine neden olabilir. Çocuk bu yük altında ezilebilir ve istenmeyen davranışlar sergileyebilir. Parçalanmış ailelerin çocuklarında sevgi ve şefkat eksikliği oluşabilir. Bu durum öğrencilerin psikolojisini etkileyerek istenmeyen davranışlar göstermesine neden olabilir. Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıf içerisinde uyumsuz davranışlarda bulunabilir. Sınıftaki diğer öğrencilere de olumsuz örnek oluşturabilirler. Ekonomik durumu yetersiz olan ve sosyal anlamda geri kalan öğrenciler çekingenlik davranışları göstererek, kendileri geri çekme davranışı gösterebilirler. Bu öğrenciler kendine güvenemeyebilir ve cesaretsizlik gibi olumsuz davranışlar sergileyebilirler. Buraya kadar anlatılanlardan sınıf dışındaki faktörlerin, çocukların eğitiminde ve davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilgili temalar çıkartılmıştır. Elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.3 *İstenmeyen Davranışlarla Başa Çıkmada Kullanılan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(G)	Toplam (f)	
Uygulanan Stratejiler	İletişimsel	Veli Görüşmesi	4	G6, G13, G16, G19	9	
	Önlemler	Ödüllendirme	2	G3, G14		
		Hoşgörüyle Yaklaşma	2	G7, G12		
			Birebir Konuşma	1	G2	
	Kural	Sınıf Kuralları Koyma	3	G8, G11, G15	8	
	Koyma ve Fiziki	Sorumluluk Verme	2	G10, G17		
	Düzenleme	Okul Kurallarına Uyma	2	G4, G18		
		Yer Değişikliği	1	G9		
	Öğretim	İçerik ve Yöntem Değişikliği	2	G5, G20	3	
	Sürecinin Düzenlenme	Güdüleme ve Tutum Geliştirme	1	G1		

Tablo 4.3’ e bakıldığında, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilerin üç alt tema başlığında toplandığı görülmektedir. Bunlar; iletişimsel önlemler (f=9), kural koyma ve fiziki düzenleme (f=8) ve öğretim sürecinin düzenlenmesi (f=3) şeklinde ortaya çıkmıştır. İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilerin farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.3 incelendiğinde istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan iletişimsel önlemler (f=9) alt temasının altında, “veli görüşmesi”, “ödüllendirme”, “hoşgörüyle yaklaşma” ve “birebir konuşma” kod başlıklarının olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenler, istenmeyen davranışla başa çıkmada veli görüşmesinin önemli bir yere sahip olduğunu düşünmektedir. Veli görüşmesi hakkında G 13 şunları söylemiştir:

...her ne kadar olumsuz davranışlarla başa çıkmada bir şeyler yapsak da aileler ile görüşmek daha etkili oluyor. Aile desteği çok önemli. Öğrencini davranışlarının öğretmeni ve ailesi arasında takip edilmesi ve ailelerin öğüt vermesinin

gerekliliğini meslek hayatım boyunca gördüm. Siz bazen öğrencinin olumsuz bir davranışına bir önlem alıyorsunuz. Bu durumdan aile neden haberim yok diyebiliyor. Bu yüzden, sürece kesinlikle aileler dahil edilmelidir diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13).

G 3 ödüllendirme kodu hakkında şunları söylemiştir:

...ben olumlu ve güzel davranışları ödüllendiriyorum. İlkokul öğrencileri ile iletişim kurmanın ve onlardaki olumsuz davranışları gidermenin yolu ödüllendirmeden geçiyor. Ödüllendirme, davranış değişikliğini sağlayabiliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3).

G 7 hoşgörü kodu hakkında şunları söylemiştir:

...Öğrencilerin ister istemez olumsuz davranışları sınıf içinde ve dışında olabiliyor. Bunlar daha çocuk. Ben bunları hoş karşılıyorum. Yetişkinlerden beklediğimiz davranışların aynısını çocuklardan bekleyemeyiz. Bu yüzden bazı davranışları görmezden geliyorum. Bazılarını ise sevgi, saygı, dinleme ve hoşgörülü olarak çözmeye çalışıyorum. Özellikle sınıf öğretmenlerinin güler yüzlü olması gerektiğini düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 7).

G 2 birebir konuşma kodu ile ilgili şunları söylemiştir:

...öğrencilerle birebir konuşma yapmak çok etkili oluyor. Öğrenciyi dinleyip onu anlamak, yaptığı davranışın nedenini öğrenmek öğrenciyi de rahatlatıyor. Öğretmenler, öğrencilerinin gözünde rol modelidir. Bu yüzden sizi dinlerler. Bizim de onlarla bir yetişkin gibi konuşmamız gerekir diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2).

Velilerle iletişim kurulması, öğrencilerin takip edilmesini sağladığından öğrencilerde istenmeyen davranışların azalmasına neden olabilir. Öğrencilerle de iletişim kanallarının kurulması istenmeyen davranışları engelleyebilir. Olumlu davranışların ödüllendirilmesi ve öğrencilerle birebir konuşarak, onlara değer verilmesi de istenmeyen davranışları söndürebilir.

Tablo 4.3 incelendiğinde; kural koyma ve fiziki düzenleme (f=8) alt temasında “sınıf kuralları koyma”, “sorumluluk verme”, “okul kurallarına uyma”, ve “yer değişikliği” gibi kod başlıkları oluşmuştur. Kuralların hayatın her aşamasında olduğu gibi okulda ve sınıf içerisinde de olması bu başlıkların oluşmasına neden olmuş olabilir. Bu kurallara

uygun hareket etmek öğrencilerdeki olumsuz davranışları önleyebilir. Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte hazırlanması ve uyulması sınıf içi istenmeyen davranışları azaltabilir. Öğrencilere sorumluluk verme ve görevlendirme yapma, öğrencileri bilinçlendirebilir. Görevlerini yerine getirmek için uyumlu davranışlar sergileyebilirler. Bu kodlardan sorumluluk verme koduyla ilgili olarak G10 şunları söylemiştir:

...benim sınıfımda bütün öğrencilerin bir görevi vardır. Bu şekilde onlara sorumluluk duygusunu kazandırıyorum. Görevlerinin farkında olan öğrenciler daha az hata yapıyor ve kendine güveniyor. Bu şekilde başarıyı tatmaları ve sorumluluk kazanmaları olumsuz davranışlarını engelliyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10).

G 9 yer değişikli kodu hakkında şunları söylemiştir:

...sınıfımda istenmeyen öğrenci davranışlarını gördüğümde öğrencilerin oturuş düzenlerini ve yerlerini değiştiriyorum. Ayrıca öğrenme zorluğu yaşayan öğrencilerimi de ön taraflara oturtuyorum. Bu şekilde sınıftaki olumsuz davranışların önüne geçebiliyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9).

Öğretim sürecinin düzenlenmesi (f=3) alt temasında ise “içerik ve yöntem değişikliği” ile “güdüleme ve tutum geliştirme” kodları oluşmuştur. Bu kodlara ilişkin G 5 ve G 1 şunları söylemiştir:

...ders anlatırken öğrenciler sıkıldığını veya anlamadığını gösterdikleri davranışla hemen belli ediyor. Böyle durumlarda eğlenmeleri için etkinlikler düzenliyor, bazen fıkra anlatıyor bazen de şirinlikler yapıyorum. Bazen de ağır olduğunu düşündüğüm konuların içeriğini basitleştiriyorum. Bu şekilde hem öğrenciler sıkılmıyor hem de etkili ders işliyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5).

...öğrencilerimi derse hazırlıyor ve ilgi çekici etkinlikler düzenliyorum. Öğrencilerin dersler hakkındaki ön yargılarını kaldırmaya çalışıyorum. Bu şekilde işlediğim derslerde disiplin olayları yaşamıyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1).

Öğretmenlerin farklı ders anlatım teknikleri kullanması ve ders içeriklerini öğrenci seviyesine indirme çalışmaları, sınıf içerisinde ve ders sırasındaki istenmeyen davranışları engelleyebilir. Öğrenciler derse güdülenmediğinde ve derslere karşı ön yargılarının olması ise istenmeyen davranışlara neden olabilir. Öğretmenin dersleri ilgi çekici hale getirmesi ve öğrencilerin derse güdülenmesi olumsuz davranışların ortaya çıkmasını önleyebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilgili temalar çıkartılmıştır. Elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.4’de verilmiştir.

Tablo 4.4 Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Verdiği Tepkilere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	Sayı(f)	Katılımcılar(G)	Toplam (f)
		Yüksek sesle kızmak	5	G6, G13, G17, G20	
		Ceza vermek	3	G1, G2, G14, G18	
		Hoşgörülle Yaklaşma-Konuşma	3	G7, G12, G19	
		Görmezden gelmek	3	G10, G11, G16	
İstenmedik Davranışla Başa çıkma	Öğretmen Tepkileri	Göz teması Kurmak	2	G8, G15	20
		Ders Anlatırken Susmak	1	G4	
		İdareye ve Rehberlik Servisine Yönlendirmek	1	G5,	
		Derste sözle uyarma	1	G3	
		Sınıfta dolaşmak	1	G9	

Tablo 4.4 incelendiğinde, öğrenmen tepkileri (f=20) alt teması başlığında; “yüksek sesle kızmak”, “ceza vermek”, “hoşgörülle yaklaşma”, “derste sözle uyarma”, “görmezden gelmek”, “göz teması kurmak”, “ders anlatırken susmak”, “sınıfta dolaşmak”, “idareye ve rehberlik servisine yönlendirmek” gibi kodlar oluşmuştur. Oluşan kodlar, öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı verdikleri tepkilerde çeşitliliğin ve farklılığın olduğunu göstermektedir. Bu farklılık, istenmeyen davranışların niteliğinden kaynaklanabilir. Bu kodlardan, ilk iki sırayı yüksek oranda olumsuz tepkilerin oluşturması öğretmenlerin, istenmeyen davranışlara ani tepki verdiklerini ve bu davranışlar karşısında zorlandıklarını göstermektedir. Öğretmen tepkileri alt temasında oluşan kodlarla ilgili öğretmen görüşleri şu şekildedir:

...Sınıf içerisinde, ders sırasında, teneffüste öğrencilerin olumsuz davranışlarına karşı sürekli bağıryoruz. Bu davranışlara benim ilk verdiğim tepki ses yükseltmek oluyor. Susun, oturun, yapmayın gibi ifadeleri sürekli bağırarak

söylüyorum. Aslında bağırmak etkili olmuyor. Büyük bir ihtimal evde aileler de sürekli çocuklara bağıryorlar, çocuklar bağırmaya alışmışlar. Çünkü bağırdıktan sonra o davranış son bulmuyor ki. Anlık geçici bir disiplin sağlıyor. Bütün öğretmenler faranşit hastası. Bunun nedeni çok bağırmak.” (Görüşme Kaydı: Öğretmen 13).

...dayak ve sözle rencide etmek gibi cezalara karşıyım. Benim sınıfımda kurallar vardır ve cezası da bellidir. Ben öğrencilerimi sevdiğileri şeylerden mahrum bırakarak ceza veriyorum. Bu da çok etkili oluyor. Mesela teneffüse çıkarmamak, beden eğitimi dersinde top oynatmamak gibi cezalar ilkokulda çok etkili oluyor. Öğrenciler bu şekilde davranışlarına dikkat ediyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 2).

...bir önceki soruda da söylediğim gibi karşımdakiler çocuk. Evet çok da rahat bırakmamamız gerekiyor ama olumsuz davranışlar karşısında ben hemen tepki vermiyorum. Çocuklarla çok iyi bir iletişimim olduğunu düşünüyorum, onlarla birebir konuşuyorum ve beni seviyorlar. O yüzden de sınıfımda aşırı derecede istenmeyen davranışlar yaşanmıyor. Çocukları sevmenin, onlarla konuşmanın, onları dinlemenin, sabretmenin ve onlara karşı hoşgörülü davranmanın çok etkili olduğunu düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 12).

...ben olumsuz davranışlarla karşılaştığım zaman ilk önce bu davranışı görmezden geliyorum. Davranışa ve çocuğa karşı ani tepkiler verme taraftarı değilim. Davranış devam ederse müdahale ediyorum. Ancak çoğu zaman bu davranışların devam ettiğini görüyorum. Aslında çocuk yaptığı davranışın benim tarafımdan bilindiğini ve benim bir şey demediğimi çok iyi biliyor. Ama çoğu öğrenci yine davranışı yapmayı devam ettiriyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 10).

... göz teması ile birçok davranışın üstesinden gelebiliyorum. Öğrencim benimle göz göze geldiğinde, yüzümdeki ifadeden ne demek istediğimi hemen anlar. Zaten çocuklar olumsuz bir davranışı gösterdiğinde ilk bize bakıyor. O andaki jest ve mimiğimizle bu davranışları engellemek özellikle ders sırasında uygulamak çok etkili oluyor. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15).

...ben dersi anlatırken özellikle gürültü oluştuğu zaman anında dersi bırakıyorum ve konuşmuyorum. Çocuklar bu hareketimden sonra susuyor ancak bir müddet sonra tekrardan konuşmaya başlıyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 4).

...ben derslerde pek fazla sorunla karşılaşmam. Ama ders dışında başa çıkamadığım zaman öğrenciyi önce rehberlik servisine gönderiyorum. Git biraz orada düşün diyorum. Şiddet olaylarında ise hiç karışmadan idareye gönderiyorum. Çünkü çocuklar benden korkmuyorlar. Onlara bir şey yapamayacağımızı çok iyi biliyorlar. Aslında çocuklara bir yaptırımımız da yok. Zaten olsa hemen veli şikayetleri başlıyor. Bu yüzden ben aşırıya giden davranışlarda risk almıyorum. Çocuklar idarecilerden biraz olsun çekiniyorlar. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 5).

...ben hiç masada oturmam. Sürekli sınıf içerisinde dolaşır ve öğrencilerin ne yaptığını takip ederim. Gerekirse sözlü uyarı yaparım ama buna çok da gerek kalmıyor. Sınıf içerisinde dolaşmak ve çocuklarla yakın temas halinde olmak sınıfta düzeni sağlamada çok etkili oluyor. Tabiki bu durum ben sınıftayken ve dersteyken geçerli. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9).

Katılımcıların görüşlerinden, istenmeyen davranışlara karşı verdikleri tepkilerin bazılarının etkili olduğu, bazılarının ise geçici çözümler oluşturarak daha sonra etkisini kaybettiği anlaşılmaktadır. Bu tepkilerden yüksek sesle kızmak, görmezden gelmek, göz teması kurmak gibi tepkilerin etkisiz olduğu; ceza vermek, hoşgörülle yaklaşmak, göz teması kurmak, sınıf içerisinde dolaşmak ve idareden yardım almanın ise etkili olduğu görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin olarak katılımcı görüşlerinden elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilgili temalar çıkartılmıştır. Elde edilen temalara ait bilgiler Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5 *İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Başa Çıkmada İstenen Desteklere İlişkin Öğretmen Görüşleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	Sayı(f)	Katılımcılar(G)	Toplam (f)
Destek İhtiyacı	Öğretmen İstekleri	Veli Desteği	12	G1, G4, G5, G6, G8, G10, G13, G15, G16, G17, G19, G20	20
		Hizmet içi Eğitim Desteği	5	G3, G7, G9, G14, G18	
		Yöneticilerin Desteği	3	G2, G11, G12,	

Tablo 4.5 incelendiğinde, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada öğretmenlerin istekleri veli desteği (f=12), Hizmet içi eğitim desteği (f:5), ve yöneticilerin desteği (3) kodunda üç başlıktan oluştuğu görülmektedir. Oluşan kodlar ve katılımcılardan edinilen izlenimler bir bütün olarak incelendiğinde; istenmeyen davranışlarla başa çıkmada öğretmenlerin desteğe ihtiyacının olduğu görülmektedir.

Öğretmenler, istenmeyen davranışlarla başa çıkma konusunda en fazla velilerden destek beklemektedir. Bu durumun nedenini, velilerin çocuklarına karşı ilgisiz olması oluşturabilir. Veli desteği hakkında katılımcılardan G15, G17, G20, G6 ve G1şunları söylemiştir:

...öğrencilerin istenmeyen davranışlarının düzelmesinde bence velilere çok iş düşüyor. Biz öğretmenlerin elinde sihirli bir değnek yok ki çocuğa dokununca düzelsin. Veliler çocuklara olumlu davranışlar kazandırmalı. Çocuklar, anne babalardan davranış edinmeli, tablet ve internetten değil. Sınıf içerisinde Çocuklarıyla ilgilenen velilerin öğrencileri sınıf içerisinde kendini hemen belli ediyor. Öğretmenlere yardımcı olmaları gerekiyor. Bizler davranış psikoloğu değil, eğitimciyiz. Bir de evden hazır gelmeyen çocukların davranış bozukluklarıyla uğraşmamalıyız. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 15).

...veliler çocuklarına güzel konuşmayı, küfürlü konuşmamayı öğretmelidir. Çocuklar okulda birbirlerine karşı aşırı derecede argo kelimeler kullanıyorlar. Okuldaki çocukların konuşmasından, evdeki konuşma dilini anlayabiliyoruz. Bu duruma aileler çok dikkat etmeliler diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 17).

...aileler çocukların yerine ödev yapmamalı ve onları yarıştırmamalıdır. Bence ilkokul çocuğuna önce davranış kazandırmalıdır. Onlarla güzel kaliteli vakit geçirmemeliler. Çocuklarını sadece başarı yönünden değerlendirmemeliler. Çocuklarına değerli olduklarını hissettirmeliler. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 20).

...çocukların şiddet davranışlarından vazgeçmesi ve derslerinde başarı sağlaması için evde teknolojik araçlarla geçirilen sürenin belli aralıklarla izin verilmesi ve aile tarafından takibinin yapılması gerekmektedir. Şiddet içerikli oyunların oynanmamasına ve şiddet içerikli filmlerin izlenmemesi gerekir.” (Görüşme Kaydı: Öğretmen 6).

...veliler çocuklarıyla kitap okuma alışkanlığı kazansın bence yeterli. O zaman her şeyin değişeceğini düşünüyorum. Çünkü çocuklar okuduğu zaman kendisini daha iyi ifade edecek, aile içi iletişim artacak ve aileler hep birlikte kaliteli bir zaman geçirmiş olacaktır. Ben sınıftaki bütün velilerle kitap okuma seansları yapıyorum ve çok güzel neticeler alıyoruz. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 1).

Öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada hizmet içi eğitim desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bu durumun nedeni, istenmeyen öğrenci davranışlarının artış göstermesi ve öğretmenlerin başa çıkamamasından kaynaklanabilir. Hizmet içi eğitim desteği kodundaki katılımcılardan G3, G9 ve G18 şunları söylemiştir:

...öğrencilerdeki istenmeyen davranışlarla mücadelede yetersiz kaldığımız durumlar olabiliyor. Çeşitli kurslar ve seminerler ile bize destek verilmesi gerekiyor. Zaman geçtikçe öğrenci davranışları da bozuluyor. Alttan gelen nesil sürekli sıkıntılı bir şekilde geliyor. Bu yüzden davranış bozuklukları, öfke kontrolü gibi konularda sık sık destek almak lazım diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 3).

...özellikle teknolojinin iyi kullanımı konusunda velilerle birlikte bizlere eğitim verilmesi gerekiyor. Öğrenciler teknoloji bağımlısı olmuş. Bunu önlememiz lazım ve nasıl olacağını tam bilmiyoruz. Öğrencilerin kafası çok dağınık ve derslere karşı ilgisizler. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 9).

...ben velilerle iletişim, davranış bozuklukları ve sınıf yönetimi konularında destek alınması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuların hepsi eğitimin kalitesini etkiliyor. Daha önceden uzmanlardan aldığımız seminerlerin çok faydasını gördüm. Benim mesela kapsayıcı eğitim seminerinden sonra sınıf yönetimi ve ders işlemeyle ilgili

fikirlerim çok değişmişti. Bu yüzden çeşitli eğitim desteği bizlere uzmanlarca verilmeli diye düşünüyorum. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 18).

Öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada yalnız kalmaları, yöneticilerin desteğinin istemesine neden olabilir. Yöneticilerin desteği kodundaki katılımcılardan G11, şunları söylemiştir:

...olumsuz öğrenci davranışlarıyla başa çıkmak ve düzeltmeye çalışmak bizim okuldaki başka bir görevimiz. Bazen bu konuda velilerle karşı karşıya gelebiliyoruz. Bu noktada okul yöneticilerinin bizim arkamızda olmasını istiyorum. Veliye karşı bizi küçük duruma düşürmemeli. Ayrıca okuldaki genel okul kurallarının işlemlerini sağlamalı. Öğretmenlerin ve öğrencilerin bu kurallara uymasını sağlamalı. O zaman bizler de her türlü konuda rahat çalışırız. (Görüşme Kaydı: Öğretmen 11).

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; elde edilen bulgulardan yola çıkılarak tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı, istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandıkları stratejileri ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda, 20 sınıf öğretmeninden oluşan çalışma grubuyla görüşmeler yapılmış ve ulaşılan bulgulardan sonuca ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucunda; istenmeyen öğrenci davranışlarının genellikle kavga ve şiddet, yalan söyleme, ödev yapmama ve dikkat dağınıklığı şeklinde görüldüğü; ders sırasında ise bu davranışların derse karşı ilgisizlik, şikayet etme ve söz almadan konuşma şeklinde ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu davranışların oluşmasındaki nedenlerin; öğrencilerin teknoloji bağımlılığından, ailelerin ilgisizliğinden, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yetersizliğinden ve heterojen yapıdaki kalabalık sınıflardan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla başa çıkmada çoğunlukla; velilerle iletişime geçmek, kızmak, ceza vermek, kural koymak, sorumluluk vermek, birebir konuşmak, göz teması kurmak, öğretim sürecini zenginleştirmek gibi yöntemleri kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada ailelerden ve yöneticilerden destek beklediği, ayrıca hizmetiçi eğitimlere ihtiyaçlarının olduğu ulaşılan diğer bir sonuçtur.

Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerde en sık görülen istenmeyen davranışlar; kavga ve şiddet, yalan söyleme, ödev yapmama ve dikkat dağınıklığıdır. Kavga ve şiddet davranışlarının okullarda özellikle ilkokul öğrencilerinde sık görülmesi düşündürücüdür. Öğretmenlerin okullarda şiddet olaylarıyla çok sık karşılaştıkları görülmektedir. Kavga ve şiddet olaylarının, evlerde ailecek izlenen şiddet içerikli dizilerden ve çocukların oynadığı şiddet içeren oyunlardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ödev yapmama davranışı ise ailelerin çocuklarının eğitimine olan ilgisizlikleriyle açıklanabilir. Çocuklar okula karşı olumsuz bir tutum geliştirmiş de olabilirler. Çocukların okulu, dersi ve ders çalışmayı sevmemesi ödev yapmama davranışının nedenleri olarak gösterilebilir.

Araştırmanın dikkat dağınıklığı ile ilgili sonucu, günümüzün öğrenci hastalığı olarak gösterilebilir. Öğrencilerin çevrelerinde çok fazla uyarının bulunması, dikkat dağınıklığına neden olduğu düşünülmektedir. Teknolojik araçlarla saatlerce geçirilen sürelerin de öğrencilerdeki dikkat dağınıklığına neden olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerde görülen dikkat dağınıklığı, öğretim sürecini olumsuz etkileyebilir. Öğretmenlerin dikkat dağınıklığıyla başa çıkması için ekstra gayret göstermesi gerekebilir.

İstenmeyen öğrenci davranışlarının genellikle kavga ve şiddet, yalan söyleme, ödev yapmama ve dikkat dağınıklığı şeklinde görüldüğü sonucunu destekleyen çalışmalara rastlamak mümkündür. Örneğin, Dağlı ve Baysal'ın (2011) araştırmalarının sonucunda; istenmeyen öğrenci davranışları olarak kavga ve küfretmek, dikkatsizlik, saygısızlık ve uykusuzluk hali gibi istenmeyen davranışların tespit edilmesi araştırma sonucunu desteklemektedir. Yine Çayak'ın (2013) araştırmasının sonucunda; küfretmek, kavga etmek, derste konu dışındaki şeylerle ilgili konuşmak, saygısızlık yapmak, yalan söylemek ve geç kalmak gibi davranışlar yöneticilerin ve öğretmenlerin ve karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışları olarak ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Wragg ve Dooley'in (1996) çalışmalarında en sık görülen olumsuz öğrenci davranışlarının kavga, gürültülü konuşma ve ilgi dağınıklığı olduğu sonuçları araştırmanın sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre ders sırasında ortaya çıkan istenmeyen öğrenci davranışları derse karşı ilgisizlik, şikayet etme ve söz almadan konuşma şeklinde ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin belli bir hedefinin olmaması, derslerin zor içerikleri, ders çalışmayı sevmemeleri ve dersleri sıkıcı bulmaları gibi nedenler derse karşı ilgisizlik davranışını ortaya çıkarmış olabilir. Ders sürelerinin uzun olması ve derslerin ilgi çekici olmaması da bu duruma neden oluşturabilir.

Şikayet etme davranışı ise öğrencilerin dikkat çekmek istemesinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenine yaranmak ve iyi bir çocuk olmak düşüncesi de bu davranışın nedeni olabilir. Söz almadan konuşma davranışı, ilkokullarda ders sırasında en sık rastlanan istenmeyen öğrenci davranışı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrenciler, bu davranışın öğretmenine ve arkadaşlarına saygısızlık olduğunun farkında olmayabilirler. Öğrencilerin benmerkezciliği, düşüncesiz ve amaçsız tavırları bu davranışın nedeni olabilir.

Araştırmanın, istenmeyen öğrenci davranışlarının ders sırasında; derse karşı ilgisizlik, şikayet etme ve söz almadan konuşma şeklinde görüldüğü sonucunu literatür

desteklemektedir. Yine Dağlı ve Baysal'ın (2011), sınıflarda en sık karşılaşılan ilk üç istenmeyen davranış olarak; öğrencilerin izin istemeden konuşması, birbirilerini gereksiz yere şikayet etmesi ve ders dışı konuşmalar gibi sonuçlara ulaşması araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir. Özenç, Özcan, Güçlü ve Güney'in (2016) yaptıkları çalışmanın sonucunda da benzer şekilde, ders sırasında öğrenci kaynaklı sorunlardan birisinin de öğrencilerin derse ilgisiz olması sonucu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Sadık ve Aslan'ın (2015) araştırmalarında, öğretmenler tarafından ders sırasında en sık gözlenen istenmeyen davranışların ders sırasında başka işlerle meşgul olmak ve derse karşı ilgisizlik olduğu sonucu bu araştırmanın sonucuyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın sonucuna göre istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini; öğrencilerin teknolojiye olan bağımlılığı, ailelerin ilgisizliği, öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yetersizliği, kalabalık ve heterojen yapıdaki sınıflardan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu nedenlerin öğrencinin kendisinden, ailesinden, öğretmenlerden ve sınıfın sosyal yapısından kaynaklandığı söylemek mümkündür.

Teknolojik bağımlılık, çağımızın tedavi edilmesi gereken hastalığı olarak görülmektedir. Teknoloji bağımlılığı, aile üyelerinin tamamında görülmeye başlamıştır. Bu durumdan öğrenciler olumsuz olarak etkilenmekte ve davranışlarına olumsuz olarak yansımaktadır. Çocuklardaki şiddet davranışlarının, dikkat dağınıklığının, dil gelişimindeki sıkıntıların ve küfürlü konuşmalarının nedeni teknoloji bağımlılığından kaynaklanabilir. Çocukların sürekli olarak hızlı objeleri izlemesi ve hızlı oyunlar oynaması da aşırı hareketli olmalarına neden olabilir. Teknolojik bağımlılık, okula olan ilgiyi azaltabilir ve derslerdeki başarısızlığı da beraberinde getirebilir.

Ailelerin ilgisizliğinden kaynaklanan istenmeyen davranışlar ise; anne ve babaların çalışmasından, eve yorgun gelmesinden, çocuklarıyla kaliteli bir zaman geçirememelerinden veya vurdumduymazlıklarından kaynaklanabilir. Çocukların ilgiye, şefkate, sevmeye, takdir edilmeye ve desteklenmeye ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlarını gideremeyen çocuklarda istenmeyen davranışların görülme olasılığı oldukça fazladır.

Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yetersizliği, ders sırasında oluşan istenmeyen davranışların nedeni olabilir. Öğretmenlerin mesleki yorgunluğu, öğretim sürecinde kullandıkları yöntemler ve heterojen yapıdaki kalabalık sınıflar sınıf yönetimini olumsuz etkileyebilir. Uzun yıllar aynı görevi yürütmek öğrenmeleri yıpratmış olabilir ve bu nedenle sınıf yönetimi zorlaşabilir. Öğretmen merkezli öğretim yöntemleri ise öğrencilerin

dersten sıkılmasına neden olabilir. Heterojen şekilde oluşan kalabalık sınıflarda ise sınıfa hakim olmak oldukça güçtür. Sınıflarda yabancı uyruklu öğrencilerin, kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerin, risk kapsamında olan öğrencilerin ve gelişimsel açıdan sıkıntılı öğrencilerin bir arada bulunduğu heterojen yapıdaki bir sınıfta sınıf yönetimi zorlaşacaktır. Bu süreçte bir grup öğrenciyle her gün tamamlanacak tüm eylemleri ayrıntılı olarak planlamak ve bu planları belirli bir süre içinde gerçekleştirmek üstün gayret gerektirmektedir. (Balkı, 2003). Yaşanan bu zorluklar karşısında, ders sırasında istenmeyen öğrenci davranışlarının görülmesi kaçınılmazdır.

Araştırmanın istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerine ilişkin ulaştığı sonuçlara, literatür de destek vermektedir. Kızıl, (2019) araştırmasının sonucunda istenmeyen davranışların sebeplerini; aile, çevre, medya, internet, arkadaş grubu ve sosyo-ekonomik durum olarak bulması araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Yine Gündoğdu (2013) tarafından yapılan araştırmada da istenmeyen davranışların nedenleri olarak; aile, okulun ve sınıfın fiziksel yapısı, çevre ve medya olarak bulunması araştırmanın sonucuyla örtüşmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini Ercan; (2010) sınıfın kalabalık olmasına, başarı ortalamasına ve öğretmenlerin tutumuna; Sarıtaş (2000) ise öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki yetersizliğine bağlayarak araştırma sonuçlarını desteklediği görülmüştür. Şimşir ve Dilmaç'ın (2018) çalışmasının sonucunda istenmeyen davranışlarının nedenlerini; kaynaştırma öğrencileri ile üstün yetenekli öğrencilerin sınıfta bir arada bulunması, yabancı uyruklu öğrencilerle iletişim ve uyum sorunu yaşamalarına, ders süresi ile ders saatlerinin fazlalığından kaynaklandığı sonucuna erişmeleri, araştırmanın sonuçlarını tam anlamıyla desteklemektedir.

Araştırmanın sonucuna göre öğretmenler istenmeyen davranışlarla başa çıkmada çoğunlukla; velilerle iletişime geçmek, kızmak, ceza vermek, kural koymak, sorumluluk vermek, birebir konuşmak, göz teması kurmak, öğretim sürecini zenginleştirmek gibi yöntemleri kullandığı görülmektedir. Ceza vermek, kızmak ve kural koymak gibi stratejiler öğretmenlerin hala klasik disiplin sağlama yöntemlerinden kurtulamadıklarını göstermektedir. Velilerle iletişim kurmak ve sorumluluk vermek ise istenmeyen davranışlarla başa çıkmada etkili bir yöntem olabilir.

Ceza vermede aşırıya kaçmak, sürekli yüksek sesle kızmak ve katı kurallar koymak, öğrencileri duygusal yönden yıpratır ve öfkenin oluşmasına neden olabilir. Cezanın niteliği, öğrencileri sevdiği şeylerden mahrum bırakmak olmalıdır. Yüksek sesle

kızmak ise kısa süreli bir etki sağlayabilir. Kurallar ise gerektiğinde esnetilmelidir. İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada ceza verme yöntemi en son kullanılmalıdır.

Öğretmenlerin öğrencileriyle birebir konuşması, onları dinlemesi, sorumluluk vermesi ve onlara hoşgörülü davranması, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada daha etkili yöntemler olabilir. Öğrenciler ile iletişim kurulması, onlara değer verilmesi ve istenmeyen davranışlara ani tepki verilmemesi gibi öğretmen davranışları, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada daha uzun süreli ve etkili olabilir.

Öğretmenlerin, ders sırasında oluşan istenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanacağı en etkili yöntem ise, öğretim sürecini zenginleştirmek olabilir. Öğretmenler, ders içeriklerini öğrencilerin durumlarına göre düzenleyerek, zengin ders materyalleri kullanarak ve değişik öğretim süreçlerini uygulayarak dersleri zevkli hale getirebilirler. Öğretmenlerin dersleri bu şekilde planlaması ve işlemesi, etkili bir sınıf yönetimini oluşturarak ders sırasında oluşan istenmeyen davranışları önleyecektir.

Öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada sınıf yönetiminde uygulanan disiplin modellerinden olumlu disiplin modelinde yer alan yöntemleri de uyguladıkları görülmektedir. Psikolog Fredric Jones tarafından geliştirilen olumlu disiplin modeline göre; öğretmenlerin istenmeyen davranış gösteren öğrencilerin farklılıklarına bakılmaksızın saygı, empati ve olumlu yaklaşım göstermesi, göz teması kurması ve yüz ifadesi gibi beden dilini etkin kullanması ve sorumluluk öğretmesi istenmeyen davranışları önlemede etkilidir (Kızıl, 2019)

İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin ortaya çıkan sonuçlara literatürde de rastlanmaktadır. Özer, Bozkurt ve Tuncay'ın (2014) çalışmalarının sonucunda, sınıf içerisinde istenmeyen davranışlarla karşılaşan öğretmenlerin, bu davranışlara karşı sözlü uyarma, sınıf kurallarını hatırlatma, öğrenciye sorumluluk verme, öğrenciye ismi ile hitap etme, öğrenci ile göz teması kurma stratejilerini kullandıkları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Çayak, (2013) çalışmasında; öğretmenlerin ve yöneticilerin istenmeyen öğrenci davranışları karşısında öğrenciyi uyarma, öğrenciyle birebir konuşmayı, öğrenciye sınıfta görev verme, veli ile işbirliği yapma ve rehberlik servisinden yardım alma sonuçlarına ulaştığı görülmektedir. Yine Dağlı ve Baysal'ın, (2011) sınıfta karşılaşılan disiplin sorunlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları çözüm yollarının ilişkin sonuçlar; öğrenciyi vücut diliyle uyarmak, öğrenci ile dersten sonra konuşmak ve öğrencinin dikkatini başka yöne çekmek şeklinde ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler istenmeyen davranışlarla başa çıkmada hizmet içi eğitimler almak, velilerden ve yöneticilerden de destek almak istemektedirler. Öğretmenlerin destek beklentileri, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada tek başlarına yetersiz kaldıklarını göstermektedir.

Aileler, eğitim sisteminin önemli bir parçasını ve eğitim sürecinin okul dışındaki ayağını oluşturmaktadırlar. Öğrencilerin başarılı olması ve olumlu davranışlar kazanması için aile öğretmen dayanışması çok önemlidir. Kişilik ve davranış bozukluğu olan çocuklar, okulda da bu davranışlarını devam ettirebilirler. Öğretmenler tek başına bu istenmeyen davranışlarla başa çıkmada yetersiz kalabilirler. Bu yüzden aileler, çocuklarına olumlu davranışlar kazandırarak, eğitimlerini takip ederek ve veli toplantılarına katılarak öğretmenlerine yardımcı olabilirler. Yöneticiler, istenmeyen davranışlarla başa çıkmada öğretmenlere destek sağlayarak öğretmenlerin işini kolaylaştırabilirler. Yöneticileri tarafından desteklenen öğretmenler, işine yönelik olumlu duygular yaşayarak daha verimli çalışabilirler. Yöneticiler, öğretmenler ve aileler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada etkili olabilmek için takım çalışması halinde çalışmalıdır. Bu sonucu, Çayak'ın; (2013) istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemede öğretmenler, yöneticiler ve veliler iş birliği sağlamalıdır önerisi desteklemektedir.

Araştırmanın diğer bir sonucuna göre öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada hizmetiçi eğitim almak istemektedir. Bu eğitimler, alanında uzman olan eğitimcilerden destek alınarak öğretmenlerin bilgilerini güncellemesini sağlayabilir. Özellikle öfke kontrolü, çocuklarda davranış psikolojisi, istenmeyen davranışların nedenleri, sınıf yönetimi ve iletişim konularında alınacak eğitimler öğretmenlere fayda sağlayabilir. Araştırmanın sonuçlarını Ada ve İnce'nin (2012) özellikle yöneticilerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitimler alması gerektiği görüşü desteklemektedir. Yine Can ve Baksi; (2014) öğretmenlere, sınıf yönetimi konusunda seminer ve hizmet içi eğitimler yoluyla uzman desteği sağlanmalıdır görüşü, araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına dayanarak, uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

5.2.1.Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. Okul, aile ve öğretmen arasında güçlü bir iletişim ve işbirliği sağlanarak, öğrencilerin her alandaki gelişimleri birlikte takip edilmelidir.
2. Kalabalık sınıf mevcutlarının azaltılması sağlanmalıdır.
3. Yönetici ve öğretmenlere uzmanlar tarafından sınıf yönetimi, iletişim, öfke kontrolü ve davranış psikolojisi gibi alanlarda uygulamalı hizmetiçi eğitimler verilmelidir.
4. Ailelere uzmanlar tarafından teknoloji bağımlılığı, verimli ders çalışma ve çocuk gelişimi hakkında seminerler verilmelidir.
5. Öğretmenler, istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada fiziksel cezalara başvurmamalıdır.
6. Öğretmenler, sınıflarının başarı ve hazırbulunuşluk durumlarına göre ders içeriklerini esneterek, öğretim sürecini zenginleştirici etkinlikler uygulamalıdır.
7. Öğrencilerin dikkat süreleri göz önüne alınarak ders saatleri ve ders süreleri yeniden düzenlenmelidir.
8. Öğretmenler, aylık veli toplantıları planlayarak çocuklarının akademik ve davranış gelişimleri ile ilgili velileri bilgilendirilmelidir.
9. Örnek davranış gösteren öğrenciler ödüllendirilmelidir.
10. Yabancı uyruklu öğrencilerin ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitim materyalleri zenginleştirilmelidir.

5.2.2. Gelecek Çalışmalara Yönelik Öneriler

- 1- Farklı yaş grupları ile ilgili istenmeyen davranışlar, rehber öğretmenlerle ve branş öğretmenleriyle yapılabilir.
- 2- İstenmeyen davranışlarla ilgili öğrenciler üzerinde eylem araştırmaları yapılabilir.
- 3- Bu çalışma 20 öğretmenle yapılmıştır. Çalışma grubu genişletilerek yeni araştırmalar yapılabilir.
- 4- Bu araştırma öğretmenlerle yapılmıştır. Benzer çalışmalar yöneticilerle de yapılabilir.
- 5- Benzer araştırmalar nicel yöntemlerle veya karma yöntemler kullanılarak yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ada, S. ve İnce, B. (2012). Sınıfta İstenmeyen Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Disiplin Uygulamalarıyla İlgili İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Gaziantep University-Journal of Social Sciences*, 11(4), 1023-1041.
- Akçadağ, T. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aksu, Ü. (1999). *Sınıf Öğretmenlerinin Disiplin Problemlerine Yönelik Sınıf Yönetimi Yöntemleri ile Stresle Başa Çıkma Tutumları Arasındaki İlişki* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Argon, T., Sezgin Nartgün, Ş. (Ed.) (2018). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Aydın, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Balay, R. (2016). *2000'li Yıllarda Sınıf Yönetimi* (7. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Balkı, E. (2003). *Çağdaş Sınıf Yönetiminde Bilişim Teknolojileri ve Kullanımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Başar, H. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başar, H. (2014). *Sınıf Yönetimi* (19. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Can, E. ve Baksi, O. (2014). Öğrencilerin Sınıf İçi Tutum ve Davranışlarının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Başarısına Etkisi. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1), 86-101.
- Celep, C. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çayak, S. (2013). *Öğretmen-Veli İş birliği ile İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne
- Çaycı, B., Ünal, E. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sahip Oldukları Öğrenme Stillерinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Niğde Üniversitesi Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 7 (3).
- Çelik, V. (2002). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelik, V. (2012). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Dağlı, A. ve Baysal, N. (2011). İlköğretim II. Kademedeki Görevli Öğretmenlerin Sınıfta Karşılaştıkları Disiplin Sorunlarına ve Bunların Çözüm Yollarına İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 61-78.
- Demirtaş, H., Güneş, H. (2002). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Er, M. (2006). Çocuk, hastalık, anne-babalar ve kardeşler. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 49, 155-168.
- Ercan, L. (2010). *Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama*. L. Küçükahmet (Ed), *Sınıf yönetimi* (s. 183-210). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Erdogan, İ. (2005). *Sınıf yönetimi* (9. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1988). Türkiye’de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 11-16.
- Evertson, C. M. & Emmer, E. T. (2013). *İlkokul Öğretmenleri İçin Sınıf Yönetimi*. A. Aypay (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Fidan, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (3. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gündoğdu, S. (2013). *İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Görüşleri ve Bu Davranışlara Karşı Uyguladıkları Stratejiler* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İstanbul.
- Gürsel, M. (2004). *Olumlu Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Oluşturma, Sınıf Yönetimi*, Ed: M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilmaç, 131-160, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Genç, S., Eryaman, Y. (2007). Değişen Değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 89 –102.
- Görmez, E. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarının İncelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 443-456.
- Gündüz, H. B. (2016). İlkokul Öğretmenlerin Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar ile Baş Etme Stratejileri. *Yıldız Journal of Educational Research*, 1 (1), 37-54.
- Günsel, A., Köroğlu, S., Demirci, L. (2015). Çalışma Hayatında Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar ve Cam Tavan Algıları: Kadın Öğretmenler Üzerinde Bir Araştırma. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 73-112.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 1(1)

- Keleş, Z. (2010). *İlköğretim Okulları Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Etme Yöntemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.
- Kızıl, A. (2019). *Öğretmenlerin Görüşlerine Göre İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Geliştirdikleri Çözüm Önerileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Korkmaz, İ. (2003). *İstenmeyen Davranışların Önlenmesi*, Zeki Kaya (Ed.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Korkmaz, İ. (2014). İstenmeyen Davranışların Önlenmesi. Zeki Kaya (Ed.), *Sınıf Yönetimi* (ss. 287-311). Ankara: Pegem Akademi.
- MEB. (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. 5101, Ankara.
- Mursal, E. (2005). *İlköğretim 1.Kademe 5.Sınıf Öğrencilerinin Sınıf İçerisinde İstenmeyen Davranışlar Göstermesine Neden Olan Öğretmen Davranışlarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Neyişçi Karakaş, B. (2005). *İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinde Gözlenen İstenmeyen Davranışlar ve Öğretmenlerin Bunlarla Başa Çıkma Yöntemleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Neuman, W.L. (2021). (2012). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar I- II. Cilt (5. Basım)*. İstanbul: Yayın Odası.
- Okutan, M., Aksoy, N., Özden, Y., Ekici, G., Kısaç, İ., Ergün, M., Öztürk, B., Türnüklü, A., Güven, M., Özdemir, A. (2017). *Sınıf yönetimi* (14.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdaş, F., Akpınar, B. (2018). Ortaokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1489-1501.
- Özdemir, İ. E. (2004). *İstenmeyen Davranışlar*, Erçetin, Ş., Özdemir, M. Ç. (Ed.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Özer, B., Bozkurt, N., Tuncay, A. (2014). İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejileri. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1 (2).
- Özer, G. (2009). *Öğretmen Adaylarının Sınıf İçinde Gözlemledikleri İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Etmede Kullanılabilecek Stratejilere İlişkin Görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Özer, N., Bozanoğlu, B. (2016). Öğretim Elemanları Tarafından Sergilenen İstenmeyen Davranışların Üniversite Öğrencilerinin Algılarına Göre Değerlendirilmesi. *Kuram*

ve Uygulamada Eğitim Yönetim, 22 (2), 245-266.

- Özenç, E., Özcan, Z., Güçlü, F. ve Güney, E. (2016). 4+4+4 Eğitim Sisteminin Beşinci Sınıf Öğrencilerine Yansımaları: Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2), 560-580.
- Özyürek, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
- Sadık, F. (2002). Sınıf İçindeki Problem Davranışların Nedenleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 110.
- Sadık, Ö. (2002). İlköğretim 1. Aşama Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Gözlemledikleri Problem Davranışlar. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (10).
- Sadık, F. ve Aslan, S. (2015). İlkokul Sınıf Öğretmenlerinin Disiplin Problemleri ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 10(3), 115-138.
- Sarıtaş, M. (2000). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sarı, H. ve Dilmaç, B. (2004). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*. M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilmaç (Ed). *Sınıf yönetimi* (71-98). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Sarıtaş, M. (2003). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şenkulak, S. (2010). *Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan İngilizce Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışların Yarattığı Sorunları Çözme Becerileri (Kayseri ili örneği)*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri
- Şimşir, Z. ve Dilmaç, B. (2018). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okullarda Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *İlköğretim Online*, 17(3), 1116-1134.
- Şişman, M. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2014). *Öğretim Liderliği*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tanhan, F. ve Şentürk, E. (2011). Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Öğretmen Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 44-53.
- Tertemiz, N. (2000). *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tertemiz, N. (2004). *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*. L. Küçükahmet (Ed.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.

- Tertemiz, N. (2009). Sınıf Yönetimi ve Disiplin Modelleri. L. Küçükahmet (Ed), Sınıf Yönetimi İçinde (s. 110-131). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezcan M. (1985). *Eğitim sosyolojisi* (4. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Tolunay A. K. (2008). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlara Karşı Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Turan, S. (2010). *Sınıf Yönetiminin Temelleri*. M. Şişman ve S. Turan (Ed), *Sınıf yönetimi* (2-17). Ankara: Pegem Akademi.
- Turan, S. (2014). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Türnüklü, D. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24 (24), 543-559.
- Ünal, S., Ada, S. (2000). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Döner Sermaye İşletmesi Matbaa Birimi.
- Üstün, Ö. (2013). *Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Ortamlarında Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Wragg, E. C., ve Dooley, P. A. (1996). *Class Management During Teaching Practice*. E. C. Wragg (Ed), *Classroom teaching skills* (21-46). London: Routledge.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1).
- Yiğit, B. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yiğit, B. (2008). *Sınıf Yönetimi: Teori ve Pratik Uygulamalar*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejileri

Değerli Meslektaşım,

Günümüzde istenmeyen öğrenci davranışlarında bir artış olduğu ve öğrencilerin dikkatlerinin çok dağınık olduğu düşünülmektedir. Bunun da disiplin problemlerine yol açtığı ve sınıf yönetimlerinin zorlaştığı görülmüştür.

Bu görüşme aracı ile elde edilen veriler, yüksek lisans proje çalışmamda kullanılmak üzere, istenmeyen öğrenci davranışlarını ve sizlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandığınız uygulamaları ortaya çıkaracaktır.

Veri toplama aracı, iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde, Kişisel Bilgi Formu; ikinci bölümde, görüşlerinizi belirlemeye yönelik Görüşme Formu yer almaktadır.

Vereceğiniz cevaplar, sadece araştırma kapsamında bilimsel amaçlar için kullanılacak ve kesinlikle gizli tutulacaktır. Verilerin çözümlenmesi toplu halde yapılacağı için, isim belirtmenize gerek yoktur. Cevaplarınızı içtenlikle belirtmeniz, araştırmanın amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır. Ayıracağınız zaman ve katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Ferhat ÖZLÜ
Pamukkale Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi Denetimi Ekonomisi ve
Planlaması Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM 1 - KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıdaki formu lütfen size uygun şekilde çarpı(X) işareti koyarak işaretleyiniz.

1.Cinsiyetiniz :

1.()Kadın 2.()Erkek

2.Mesleki kıdeminiz:

1.() 1-5 yıl 2.() 6-10 yıl 3.() 11-20 yıl 4.() 21 ve üzeri

3. Mezun Olduğunuz Okul:

1. () Önlisans 2.()Lisans 3.()Yüksek Lisans

4. Mezun Olduğunuz Bölüm:

1.() Sınıf Öğretmenliği 2.() Diğer

BÖLÜM 2 – GÖRÜŞME FORMU SORULARI:

1. Sınıfınızda eğitim öğretim faaliyetleri sırasında karşılaştığınız istenmeyen davranışlar nelerdir?
2. İstenmeyen davranışların ortaya çıkma nedenleri hakkında düşünceleriniz nelerdir?
3. İstenmeyen davranışlarla başa çıkmada uyguladığınız eğitsel çalışmalar(stratejiler) nelerdir?
4. İstenmeyen öğrenci davranışlarına karşı verdiğiniz tepkiler nelerdir ve bu tepkiler amacına ulaşmakta mıdır?
5. İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkmada hangi destekleri almak istersiniz? Düşünceleriniz nelerdir.

Ek 2. İzin Belgesi

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : I6605029/44-E.4813986
Konu : Anket Uygulama İzni

05/03/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğü'nün 20/02/2020 tarih ve 3615 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi Ferhat ÖZLÜ, danışmanı Doç. Dr. Kadriye Funda NAYIR EKİZ sorumluluğunda "İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşleri" başlıklı proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Pamukkale ilçesinde yer alan ilkokullarda görev yapan 20 sınıf öğretmenine uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2019/2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları, **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
05/03/2020
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1 Merkezefendi/DENİZLİ- Bilgi İçin :H. ERKOÇ-V.H.K.İ.-Sefa GELMİŞ-Şef
Elektronik Ağ : <http://denizli.meb.gov.tr> - Telefon : (0 258) 2342095
E-posta: ab20@meb.gov.tr -Strateji Şubesi Belgegeçer : (0 258) 2342099

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b910-c908-3d74-8b84-24bf kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı:	Ferhat
Soyadı:	ÖZLÜ
Doğum Yeri ve Tarihi	Dikili-1978
Uyruğu	T.C.
İletişim adresi ve e-mail adresi	Irlıganlı Şehit Piyade Onbaşı Bayram Güzel İlkokulu Pamukkale/ Denizli fozlu3520@ hotmail.com
Eğitim Bilgileri	
İlköğretim	Namık Kemal İlkokulu Aliğa-İZMİR (1984-1989)
Ortaokul	Aliğa Ortaokulu Aliğa-İZMİR(1989-1992)
Lise	Menemen Lisesi Menemen – İZMİR (1992-1995)
Yükseköğretim (Lisans)	Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği, DENİZLİ (1997-2001)
Yükseköğretim (Tezsiz Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, DENİZLİ (2018-2020)
Mesleki Deneyim	
Eylül 2001 – Mart 2004	Sınıf Öğretmeni- Akçalı İlkokulu Kurtalan / SİİRT
Haziran 2005 – Şubat 2007	Sınıf Öğretmeni- Fatih İlkokulu Kurtalan / SİİRT
Şubat 2007 – Ağustos 2009	Sınıf Öğretmeni- Çiğdemli İlkokulu Sorgun /YOZGAT
Ağustos 2009-Ağustos 2011	Sınıf Öğretmeni – Kavaklar Beyelli Mehmet Altaş İlköğretim Okulu
Ağustos 2011	Sınıf Öğretmeni – Irlıganlı Şehit Piyade Onbaşı Bayram Güzel İlkokulu Pamukkale / DENİZLİ